

ESIKOULUOPETTAJIEN KOKEMUKSIA
YHTEISÖLÄHTÖISEN KEHITTÄMISEN MERKITYKSESTÄ
Etnografinen tutkimus Swazimaassa

Annika Hyttinen
Opinnäytetyö, syksy 2013
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä, Helsinki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Hyttinen, Annika. Esikouluopettajien kokemuksia yhteisölähtöisen kehittämisen merkityksestä. Etnografinen tutkimus Swazimaassa. Diak Etelä, Helsinki, syksy 2013, 62 s., 1 liite.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK).

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää swazimaalaisten esikouluopettajien kokemuksia siitä, miten Vusumnotfo-nimisen järjestön yhteisölähtöinen kehittäminen on vaikuttanut heidän omaan elämäänsä sekä heidän yhteisönsä elämään. Tarkoitus on kerätä tietoa siitä, vaikuttaako Vusumnotfon järjestämä koulutus yhteisöjen tai yksilöiden elämään. Tutkimuksen keskeisinä teoreettisina käsitteinä ovat yhteisölähtöinen kehittäminen sekä voimaantumisen.

Tutkimuksen aineiston hankinnassa, analyysissä ja raportin kirjoittamisessa on käytetty etnografista lähestymistapaa. Etnografinen lähestymistapa mahdollistaa tutkimuskohteen mahdollisimman kattavan kuvauksen kirjoittamisen. Tutkimusaineisto on hankittu keväällä 2013 neljän kuukauden aikana Swazimaassa. Etnografisen lähestymistavan mukaisesti aineistoa on kerätty monipuolisesti kenttäpäiväkirjaa hyväksikäyttäen, teemahaastatteluilla, havainnoinneilla, omien kokemusten kautta sekä valokuvaamalla. Haastateltavina tutkimuksessa on ollut kuusi esikouluopettajaa Vusumnotfon Learning Standard -ryhmistä.

Esikouluopettajat ovat oppineet Vusumnotfon koulutusten kautta lasten kasvatuksesta, opettamismetodeista, terveellisestä ruuasta, lasten fyysisestä koskemattomuudesta, sairauksien ehkäisystä ja hoidosta sekä hygieniasta. Havaintojen sekä haastatteluiden mukaan opettajat pyrkivät siirtämään koulutuksista saamaansa tietoa muille yhteisön jäsenille. Tutkimuksesta selviää, että opettajat ovat hyvin omistautuneita työlleen ja omalle kehitykselleen.

Tutkimuksessa havaittiin, että Vusumnotfon toiminnalla on merkitystä niin esikouluopettajien kuin muiden yhteisön jäsenten elämään. Tutkimus osoittaa, että koulutuksella on ollut vaikutusta opettajien opetusmetodien muutokseen ja ruumiillisen kurittamisen vähenemiseen esikouluissa. Tutkimuksen mukaan esikouluopettajien oma itsetunto ja opettajaidentiteetti ovat vahvistuneet koulutusten sekä onnistumisten kokemusten myötä.

Asiasanat: yhteisölähtöinen kehittäminen, voimaantuminen, varhaiskasvatus, etnografinen tutkimus, Swazimaa

ABSTRACT

Hyttinen, Annika. Preschool teachers' view on the significance of community development. Ethnographic study in Swaziland.

62 p., 1 appendix. Language: Finnish. Helsinki, autumn 2013.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services.

Degree: Bachelor of Social Services.

The purpose of this study was to find out how the preschool teachers felt that community based organization called Vusumnotfo has changed their life or life in their communities. The main theoretical concepts of this study are community development and empowerment.

The study is qualitative. The study has been made by using the ethnographic study approach, which aims to give a comprehensive picture about the research field, the rural Swaziland and lives of local preschool teachers. Material was collected in Swaziland in the spring of 2013 during a four-month period. Material consists interviews of preschool teachers, observations, personal experiences and photographs.

The study results show that preschool teachers have learned from Vusumnotfo's training about child development, teaching methods, hygiene, healthy food and discipline methods. The study shows that preschool teachers try to pass on the knowledge they get from Vosumnotfo to their communities.

As a conclusion of the study, it seems that Vusumnotfo's activities benefit both preschool teachers and their communities. Results show that the training has affected the teaching methods of the preschool teachers and reduced corporal punishment in preschools. The study shows that the professional identity of the preschool teachers has increased, as has their self-confidence.

Keywords: community development, empowerment, early childhood education, ethnographic study, Swaziland

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	7
2 KEHITYKSEN TIELLÄ	9
2.1 Yhteisölähtöinen kehittäminen.....	9
2.2 Empowerment yhteisötyössä.....	10
3 SWAZIMAA TUTKIMUSKENTTÄNÄ.....	13
3.1 Perhe käsitteenä Swazimaassa	14
3.2 Koulutus Swazimaan kontekstissa	15
4 VUSUMNOTFO TUTKIMUKSEN MAHDOLLISTAJANA.....	17
4.1 Vusumnotfo tutkimuksen ponnistusalueena	18
4.2 Varhaiskasvatuksen kehittämisohjelma – Early Childhood Care & Development (ECCD) Program	19
4.3 Learning Standardeilla kohti laadukasta opetusta	20
5 TUTKIMUSPROSESSI	22
5.1 Tutkimuksen lähtökohta ja tarkoitus	22
5.2 Laadullinen tutkimus etnografisella lähestymistavalla	22
5.3 Tutkimuksen eteneminen.....	25
5.3.1 Aineiston keruu	27
5.3.2 Aineiston analyysi	29
6 TUTKIMUSTULOKSET	31
6.1 Tie Vusumnotfoon.....	31
6.2 Tiedon siirtyminen opettajilta yhteisöön.....	32
6.3 Elinolot ja niiden muutokset.....	33
6.3.1 Ruoka ja ravitsemus	34
6.3.2 Hygienia ja terveys.....	35
6.3.3 Infrastruktuurin muutos ja vaikutus	37

6.4 Kasvatus ja kasvatustimetodit	39
6.4.1 Ruumiillinen kurittaminen	39
6.4.2 Hyvän käytöksen tukeminen ja huonon huomioiminen	40
6.5 Koulumaksut	41
6.6 Omistautuminen	42
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	43
7.1 Vusumnotfon koulutuksen tarpeellisuus	43
7.2 Opetuksen muutokset	43
7.3 Koulutuksen hyödyt	45
7.4 Vaikuttaako koulutus oppilaiden määrään?	46
7.5 Yhteenveto Vusumnotfon kehittämistyöstä	46
8 POHDINTA	49
8.1 Aineistosta tekstiksi	49
8.2 Kielen ja kulttuurin merkitys tutkimuksen teossa	49
8.3 Tutkimuksen eettisyys	50
8.4 Tutkimuksen luotettavuus	52
8.5 Olemassa olevan tiedon hyödyntäminen	53
8.6 Oma oppimisprosessi	54
LÄHTEET	57
LIITE: Teemahaastattelurunko	61

PROLOGI

Phindile asuu vanhempiensa kanssa samassa pihapiirissä 4-vuotiaan poikansa kanssa. Hänellä on oma asunto, perinteinen pyöreä savimaja, jossa on yksi huone. Phindile muutti takaisin vanhempiensa luokse kaksi vuotta sitten, hänen miehensä kuoltua.

Samassa pihapiirissä asuu Phindilen, hänen poikansa ja vanhempiensa lisäksi Phindilen täti lapsineen sekä Phindilen kahden veljen kolme lasta. Phindilen äiti kasvatti siskonsa lapsen yksivuotiaasta saakka, kun tämän äiti hylkäsi lapsen Phindilen äidin hoivaan. Phindilen molemmat veljet ovat kuolleet ja heidän äitinsä toivat lapset isoäidin kasvatettavaksi.

Phindilen isä valmistaa perinteisiä swazimaalaisia miesten asuja. Asuja ostetaan yleensä vain kerran vuodessa. Phindile, hänen äitinsä ja tätinsä valmistavat koruja, joita he toisinaan myyvät torilla. Nämä ovat heidän ainoa elantonsa. Onneksi Phindilen äiti on ollut innokas viljelijä ja kotipihalta saadaan kaudenmukaisia hedelmiä ja vihanneksia täyttämään mahaa.

Yhteisössä on esikoulu, mutta esikoulun opettaja on ollut viimeaikoina paljon pois koululta. Opettaja tulee pyytämään, että Phindile tulisi auttamaan häntä esikoululla. Phindile suostuu. Opettaja kuolee ja Phindilestä tulee esikoulun varsinainen opettaja. Viereisten yhteisöjen opettajilta hän kuulee, että tunnin matkan päässä järjestetään kerran kuukaudessa esikouluopettajille koulutuksia. Hänkin haluaa sinne.

- Kuvitteellinen tarina swazimaalaisen naisen elämästä.

1 JOHDANTO

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää swazimaalaisten esikouluopettajien kokemuksia siitä, miten Vusumnotfo-nimisen järjestön yhteisölähtöinen kehittäminen on vaikuttanut heidän omaan elämäänsä tai heidän yhteisönsä elämään. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on luoda lukijalle moniulotteinen kuva Swazimaasta, ihmisten elämästä Swazimaan maaseudulla sekä Swazimaan maaseudulla toimivan Vusumnotfo-järjestön toteuttamasta yhteisölähtöisestä kehittämistyöstä. Prologissa yhdistin kuvitteellisen naisen elämäksi osia Swazimaassa tutkimusjaksoni aikana tapaamieni ihmisten elämistä, jotta lukijana saat heti alusta oikeanlaisen kuvan tutkimuksen kontekstista.

Opinnäytetyöni lähti liikkeelle Diakonia-ammattikorkeakoulun silloisen kansainvälisten asioiden koordinaattorin Anne Meretmaan ideasta. Opinnäytetyö lähti liikkeelle ideasta naisten asemasta kehitysmaissa sekä sen edistämisestä. Aiheen rajauksessa sekä tutkimuskohteeseen sisäänpääsyssä minua auttoi Afrikan alueen koordinaattorimme Kyösti Voima, joka ehdotti tutkimusympäristöksi Swazimaassa toimivaa yhteisölähtöistä kehittämisjärjestöä Vusumnotfoa.

Vusumnotfon toiminnan tavoitteena on parantaa maaseudulla asuvien swazimaalaisten elinoloja. Swazimaa on kehittyvä valtio, jonka kehittymistä hidastavat tällä hetkellä koulutuksen puutteet sekä terveydelliset uhat. Maan HIV-tilanne on maailman pahimpia, mikä vaikuttaa maan kehittymiseen.

Yhteisölähtöisen kehittämisen tavoitteena on hyödyntää ihmisten oman tietotaidon merkityksen kehittymiselle. Perustana on ajatus, että ulkopuolelta tullut kehittäminen ei vastaa yhteisöjen tarpeita eikä mahdollisesti sovellu alueen kulttuuriin, ympäristöön ynnä muihin tekijöihin. (Payne 2005, 48, 210.)

Opinnäytetyössäni olen käyttänyt etnografista lähestymistapaa, joka mahdollistaa kattavan kuvauksen antamisen tutkimusympäristöstä, joka on suurimmalle osalle tutkimuksen lukijoista vieras. Etnografisen tutkimusotteen

perusajatuksen mukaisesti vietin opinnäytetyöni aineistonkeruun ajan järjestön toiminta-alueella eläen ja tutustuen tutkimuskohteideni arkeen mahdollisimman monipuolisesti. Laajan kuvauksen saavuttamiseksi keräsin tutkimusaineistoa niin osallistuvalla havainnoinnilla kuin teemahaastatteluilla. Etnografinen lähestymistapa mahdollistaa tutkijan omien havaintojen ja tuntemusten aukikirjoittamisen osaksi tutkimusta.

Luvussa 2 esittelen tutkimuksen viitekehyksenä toimivaa yhteisölähtöistä kehittämistä sekä voimaantumisen merkitystä kehitystoiminnassa. Luvussa 3 esittelen lähemmin Swazimaata ja yhteisöjen sekä koulutuksen roolia siellä. Luvussa 4 esittelen Vusumnotfon toimintaympäristönä ja opinnäytetyön tutkimuksen mahdollistajana.

Luvussa 5 käsittelen tutkimusprosessia, minkä jälkeen luvussa 6 käsittelen tutkimustuloksia. Seuraavaksi esittelen johtopäätöksiäni tutkimustuloksista luvussa 7. Lopuksi luvussa 8 pohdin tutkimuksen tekemistä, luotettavuutta ja eettisyyttä sekä omaa oppimisprosessiani. Epilogissa palaan kuvitteellisen opettajan elämään viisi vuotta koulutukseen osallistumisen jälkeen, jotta lukija saa konkreettisen kuvan siitä, miten koulutus voi vaikuttaa yksilön elämään.

Tutkimuksesta toivon olevan hyötyä niin Vusumnotfolle kuin Diakonia-ammattikorkeakoululle: opettajille ja opiskelijoille. Vusumnotfolle kokosin yhteenvedon havainnoistani tutkimusjakson ajalta. Diakonia-ammattikorkeakoululle toivon työstä olevan hyötyä, sillä siitä saa tietoa pitkäaikaisen kansanvälisen harjoittelun mahdollistavan järjestön toiminnasta. Toivon myös, että tulevat opiskelijat, jotka lähtevät suorittamaan harjoittelua Vusumnotfoon voivat tutustua olosuhteisiin etukäteen.

2 KEHITYKSEN TIELLÄ

2.1 Yhteisölähtöinen kehittäminen

Yhteisötyö (community work) on yksi yhteisön kehittämisen (community development) muoto. Sosiaalinen kehittäminen (social development) on saanut vaikutteita yhteisötyön työmenetelmistä. Yhteisötyön tavoitteena on saada ihmiset, jotka ovat samalta alueelta tai jakavat samat mielenkiinnonkohteet, kiinnostumaan ja sitoutumaan yhteisten ongelmien sekä huolenaiheiden ylitsepääsemiseen. Tavoitteena on parantaa yhteisön mahdollisuuksia vaikuttaa sen omaan tilanteeseen. Yhteisötyössä keskitytään yksilön sijasta yhteisön tarpeisiin, sillä yhteisön saama hyöty välittyy yksilöille. (Payne 2005, 208–209.)

Maapallon eri osien välinen elintasokuilu on kasvanut voimakkaasti 1700-luvulta lähtien. Elinoloiltaan kehittyneempien maiden oletus köyhien maiden samankaltaisesta kehitymisestä ei ole täyttynyt. Länsimaisten arvojen ja uskontojen sovittaminen köyhien maiden kulttuuriin ei ole sujunut ongelmitta. Kehittämisen taustalla on suurelta osin vaikuttanut tavoite talouden ja teollisuuden vahvistumisesta. Sosiaalisen pääoman ja hyvinvoinnin kehittäminen ei ole ollut painopisteenä. (Payne 2005, 209–211.)

Alkuun siirtomaiden kehittämisen taustalla on ollut eurooppakeskeinen (*eurocentric*) ajatus muokata köyhistä maista eurooppalaisten maiden kaltaisia. Eurooppakeskeistä ajattelua seurasi nykyaikaistamisen teoria (*modernisation theory*), jossa köyhien maiden ajateltiin tarvitsevan markkinatalousjärjestelmän. Modernisaatioteoriaa seurasi riippuvuusteoria (*dependency theory*), jossa köyhät maat olivat riippuvaisia kehittyneiden maiden kanssa käytävästä kaupasta ja investoinneista. Kehittyvät maat pystyivät säätelemään kauppaa omaksi edukseen. Kehittyvien maiden ylivaltaisuuden tilalle on tullut *neopopulistinen* (*neo-populism*) ajattelu, jossa keskitytään pieniin kehittämiskohteisiin. Esimerkiksi kannustetaan maaseutuyhteisöjen maanviljelyn kehittämiseen paikallisin ideoin enemmän kuin länsimaisin keinoin. (Payne 2005, 209–211.)

Yhteisötyöllä on vuosien saatossa pyritty vaikuttamaan esimerkiksi köyhyyden aiheuttamiin ongelmiin. Esimerkiksi terveydenhoitoon, vammaisten asemaan, opetukseen, sukupuolten tasa-arvoon, kaupungistumiseen ja sen mukanaan tuomiin ongelmiin on pyritty puuttumaan muun muassa yhteisön tietoisuuden lisäämisellä. (Payne 2005, 210.)

Sukupuolten tasa-arvo on noussut tärkeäksi kehitysyhteistyön tavoitteeksi. Köyhyyden vähentämisen kannalta tärkeässä asemassa on sukupuolten välisen tasa-arvon saavuttaminen. Sukupuolten välinen tasa-arvo antaa jokaiselle yhteisön jäsenelle tasavertaisen mahdollisuuden vaikuttaa yhteisönsä asioihin ja parantaa niitä. (Kaipola 2002, 1.)

Nykyisen Suomen kehityspoliittisen toimenpideohjelman (2012) mukaan Suomen rahoittaman kehitysyhteistyön tavoite on kansalaisten osallistumisen ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen. Näin voidaan mahdollistaa kestävä kehitys. Näiden tavoitteiden takana on ihmisten tasa-arvoisuuden lisääminen sekä kehitysyhteistyökohteiden kehittäminen ilman apuriippuvuuden syntymistä. (Suomen kehityspoliittinen ohjelma 2012, 4–6.)

2.2 Empowerment yhteisötyössä

YK:n Sosiaalisen Kehittymisen Verkosto (2012) on ihmisten näkemyksiä voimaantumisen voimaantumisen. Kirjanen tuo esille sen, miten monimuotoinen käsite voimaantuminen on: toiset käsittävät voimaantumisen ihmisen itse tekemänä työnä ja toiset käsittävät sen toisten ihmisten vaikutuksesta yksilön omiin voimavaroihin, voimaannuttamisena. (YK:n Sosiaalisen Kehittymisen Verkosto 2012.) Tässä luvussa en määrittele empowerment käsitteelle suomenkielistä vastinetta vaan esittelen mahdollisia suomennoksia ja teoriaa suomennosten takana. Yhteisötyön monipuolisuus tulee hyvin esiin, kun pohtii suomennosten soveltuvuutta kuhunkin määritelmään.

Hokkanen (2009, 315–319) käsittelee artikkelissaan ”Empowerment valtaistamisen ja voimaantumisen dialogina” empowerment-käsitteen

monimuotoisuutta, vaikeasti määriteltävyyttä sekä käsitteen suomentamiseen liittyviä merkityksiä. Empowerment-käsite on suomennettu muun muassa sanoilla voimaantuminen tai valtaistuminen. Lisäksi suomennos voi määritellä sen, onko asiakas itse toimija vai toiminnan kohde, vrt. voimaantua/voimaannuttaa. Sosiaalityössä empowerment voidaan nähdä itse päämääränä tai prosessikokonaisuutena. Empowerment voidaan nähdä koskettavan yksilöä tai yhteisöä tilanteen mukaan.

Siitosen (1999) mukaan voimaantuminen on ihmisestä itsestään lähtöisin oleva prosessi, jossa toiset ihmiset voivat olla tukena. Hänen mukaansa, jokaisen ihmisen perusluonteeseen kuuluu tavoitteiden ja päämäärien asettaminen sekä omien voimavarojen ja osaamisen arviointi. Sosiaalinen kanssakäyminen on oleellinen osa voimaantumista, sillä ihmisten minäkuva rakentuu osana sosiaalista verkostoa ja elinympäristöä. Toista ihmistä voi auttaa voimaantumaan tukemalla hänen kehitystään. Väitöskirjassaan Siitonen jakaa voimaantumisteorian osaprosesseihin. Siitosen osaprosessit jakautuvat päämääriin, kykyuskomuksiin, kontekstiuskomuksiin ja emootioihin. Hänen mukaansa tulee muistaa, että jokaisen ihmisen voimaantuminen on yksilöllinen prosessi ja voimaantumisen osaprosessit ovat myös vuorovaikutuksessa keskenään. (Siitonen 1999, 117–119.)

Hokkanen (2009) kirjoittaa, että Robert Adamsin määritelmän mukaan empowerment voidaan nähdä monitasoisena toimintana. Empowerment voi vaikuttaa yksilön, ryhmän tai yhteisön mahdollisuuteen vaikuttaa omiin elinolosuhteisiinsa sekä elämänlaatuun. Yksilötasolla empowerment keskittyy yksilön taitoihin ja vahvuuksiin sekä yksilön toimijuuden uudelleenmäärittelyyn suhteessa ympäristöönsä. Hokkanen mukaan Bob Mullalyn empowerment määritelmässä yhteisöt ovat suuressa roolissa ja yksilöt ovat osa ryhmää. Mullalyn määritelmän mukaan empowermentilla pyritään marginaaliin siirtyneen ryhmän oman elämänhallinnan ja yhteiskunnallisen vaikutusvallan lisäämiseen. (Hokkanen 2009, 317–318.)

Sosiaalityöllä pyritään tasoittamaan yhteiskunnan huono-osaisten ja parempiosaisten välistä kuilua. Tavoitteena on tasa-arvoinen yhteiskunta

kaikille. Yhteiskunnan huono-osaiset eivät ole homogeeninen ryhmä, joten heidän tarvitsemansa apu ja tuki on yksilöllistä. Näin ollen tulisi asiakkaan omia voimavaroja ja tietämystä omasta tilanteestaan hyödyntää, jotta asiakas saa parhaan mahdollisen avun ja tuen. Asiakkaan ehdoilla tehtävät auttamis- ja tukitoimet kohtaavat tarpeen ja voimaannuttavat asiakasta. (Payne 2005, 58–59.) Kokemus omien voimavarojen käyttämisestä vaikean tilanteen ylitsepääsemisessä auttaa asiakasta luottamaan voimavaroihinsa myös tulevaisuudessa.

Yhteisölähtöisen kehittämisen perustana on ajatus siitä, että asiakkaalla ja yhteisöllä itsellään on tarvittavat voimavarat ja tietopohja. Avun tarjoajien tehtäväksi jää tukea yhteisöä tavoitteiden asettamisessa ja päämääriä kohti etenemisessä. (Payne 2005, 48.) Onnistumisen kokemukset ruokkivat tulevia onnistumisia ja asiakkaat voimaantuvat omassa elämänhallinnassaan.

3 SWAZIMAA TUTKIMUSKENTTÄNÄ

Swazimaa sijaitsee eteläisessä Afrikassa (kuva 1.), Etelä-Afrikan ja Mosambikin välissä. Swazimaan pääkaupunki on nimeltään Mbabane (Suomen Ulkoasiainministeriö 2009). Valtiota hallitsee itsevaltaisesti kuningas. Vuonna 1973 kuningas mitätöi valtion perustuslain ja kielsi kaikki poliittiset puolueet. Vuonna 2006 Swazimaahan saatiin uusi perustuslaki, mutta edelleen kaikki poliittiset puolueet ovat kiellettyjä. Kansalaisten köyhyyden varjostama elämä ja kuninkaan ylelliset elinolot ovat kaukana toisistaan. (Globalis i.a.) Swazimaan virallisia kieliä ovat englanti ja siSwati. (Suomen Ulkoasiainministeriö 2009.)

Kuva 1. Swazimaan kartta. Vusumnotfon toiminta-alue rajattu mustalla.

Vuonna 2012 Swazimaassa oli reilut 1,2 miljoonaa asukasta. Vuonna 2011 swazimaalaisten odotettu elinikä oli 49 vuotta. (World Bank i.a.) Suurin osa swazimaalaisista asuu maaseudulla ja elävät maanviljelyksellä. Köyhä väestö elää omavaraistaloudessa. Sokeriruoko on maan suurin vientiin viljelty kasvi. Lisäksi Swazimaassa viljellään sitrushedelmiä, puuvillaa ja maissia vientiin asti. Turismista on tulossa yhä merkityksellisempi tulonlähde. (Globalis 2013.)

Swazimaan HIV-tilanne on yksi maailman pahimmista. Tautiin sairastumista pidetään häpeällisenä. Ihmiset eivät halua käydä testattavina, sillä he pelkäävät

stigmaa. Myös tietäessään sairaudestaan ihmiset salaavat sen läheisiltään, jopa seksipartnereiltaan. HIV vaikuttaa ihmisen jaksamiseen ja työkykyyn, mikä edelleen vaikuttaa perheen ja yhteisön toimeentuloon. (Avert i.a.) HIV-tartuntojen määrä on kasvanut 1980-luvun lopulta räjähdysmäisesti ja vuonna 2007 lähes 26 prosenttia aikuisväestöstä, 15–49-vuotiaista, arvioitiin saaneen tartunnan. Vuonna 2007 10 000 ihmisen, lapsen tai aikuisen, arvioidaan kuolleen AIDSiin. Suuren AIDS kuolleisuuden seurauksena arvioitiin, että Swazimaassa oli vuonna 2007 56 000 alle 17-vuotiasta AIDS-orpoa. Tällä tarkoitetaan lasta, jonka molemmat vanhemmat ovat kuolleet AIDS:iin. (WHO 2008.)

3.1 Perhe käsitteenä Swazimaassa

Swazimaassa perhe ymmärretään laajasti. Lapsen ensisijainen huoltaja voi olla vanhempien lisäksi, isovanhempi, vanhempien sisarukset, lapsen vanhemmat sisarukset tai yleisesti yhteisön aikuiset. (Drury ym. 2004, 22–24.) Swazimaassa mies on perheenpää ja vastuussa perheen elannon hankinnasta. Moniavioisuus on yleistä erityisesti maaseudulla. Sukupolvirajat ylittävät perheet elävät yleensä yhteisöissä, joissa jokaisella vaimolla lapsineen on oma asunto. Yleisesti laajennetut perhesuhteet johtavat siihen, että lapsia kasvatetaan yhdessä.

Naisten asema niin perheessä kuin yhteiskunnassa yleisesti on miehiä heikompi. Tyttöjen ja poikien välillä on eroja kotitöiden ja ruuan jakautumisessa sekä pääsyssä koulutukseen ja terveystalveihin. (UNICEF 2000, 12.) Naisilla ei yleensä ole oikeutta omistaa tai saada perintöä. Omaisuus siirtyy isältä pojalla ja naiset luopuvat omistusoikeudestaan muuttaessaan aviomiehensä asuntoon. Naiset viljelevät miesten omistamaa maata saadakseen perheelleen ruokaa, mutta heidän mahdollisuus hyödyntää uutta teknologiaa tai työkalu ovat miehiä heikompia. Naisten työpanos perheen elättämiseen on yleisesti miehiä suurempi. (Kaipola 2002, 3–4.)

Ruumiillinen kurittaminen kuuluu perinteiseen swazimaalaiseen kasvatukseen

(Save the Children Sweden 2005, 10–11). Lisäksi naisiin kohdistuva väkivalta on yleistä Swazimaassa. Perheväkivalta on todennäköisempää köyhissä perheissä kuin taloudellisesti menestyvissä. Perheväkivallalla voidaan tarkoittaa ruumiillista, henkistä tai seksuaalista hyväksikäyttöä tai sen pelkoa. Perheväkivalta heikentää naisten mahdollisuutta parantaa omaa asemaansa ja sitä kautta yhteisönsä asemaa. (Kaipola 2002, 5.)

Haastattelemieni opettajien perhetilanteet antavat kuvaa perhesuhteiden moninaisuudesta Swazimaassa. Eräs opettaja on naimisissa ja hänellä itsellään on kaksi lasta. Toinen lapsista asuu isän luona alueella, josta nainen on lähtöisin. Toinen lapsi on aviomiehelle, jonka kanssa hän asuu, mutta lapsi on koulussa Etelä-Afrikan puolella. Hän asui isoäitinsä luona kunnes isoäiti kuoli, jonka jälkeen hän muutti koulun asuntolaan. Opettajan miehellä on kaksi lasta toiselle naiselle, jonka kanssa hän ei ole naimisissa. Lisäksi hänellä on yksi lapsi kolmannelle naiselle ja viides tulossa neljännen naisen kanssa. Opettaja ei näe ensimmäistä lastaan kuin satunnaisesti, toinen lapsi tulee kotiin viikonlopuiksi. Tämän esimerkin kaltainen perhetilanne on hyvin yleinen Swazimaassa.

3.2 Koulutus Swazimaan kontekstissa

YK:n ihmisoikeusjulistuksen mukaan (Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus 1948) jokaisella lapsella tulee olla mahdollisuus ilmaiseen koulutukseen. Tavoite ei toteudu Swazimaassa, jossa vuonna 2009 koulun aloitti vain 49,4 prosenttia kouluikäisistä. Samana vuonna yli 15-vuotiaasta väestöstä 86,9 prosenttia oli lukutaitoisia. (Suomen Ulkoasiainministeriö 2012.) Koulutuksen maksullisuus tai huonot yhteydet estävät köyhien perheiden lasten kouluun pääsyn (Maailmanpankki 2010). Koulutus parantaisi lasten ja perheiden elämää sekä loisi mahdollisuuksia parempaan tulevaisuuteen.

Swazimaa pyrkii parantamaan koulutusjärjestelmäänsä sekä sen tasoa. Nykyisellään maan koulutusjärjestelmä ei kuitenkaan kykene luomaan edellytyksiä maan kilpailukyvyyn parantamiseen. (Maailmanpankki 2010, 26–27.)

Maassa vallitsee epätasa-arvo koulutukseen pääsyssä. Rikkaiden ja kaupungissa asuvien on helpompi päästä kouluun kuin köyhien tai maaseudulla asuvien. (Maailmanpankki 2010, 30–33). Koulujärjestelmää on parannettu uudistamalla opintosuunnitelmia. Niihin on lisätty muun muassa elämäntaitojen opettelua sekä HIV- ja AIDS-valistusta. (Maailmanpankki 2010, 40.)

Swazimaan koulutusjärjestelmää vaivaa epätasa-arvoisuus sekä laadukkaiden palveluiden puute. Niin esi- kuin peruskoulutusta vaivaa pätevien opettajien puute. Esiopetuksessa opettajilla ei usein ole lainkaan pedagogista koulutusta. Lisäksi materiaali- ja puutteet ovat suuria. Esikouluissa voi olla puutteelliset luokkatilat, hygieniatilat, leikkialueet sekä opetusmateriaalit. (Maailmanpankki 2010, 19.) Esikoulut eivät saa valtiolta tukea toimintaansa, joten opettajien palkat maksetaan koulumaksuista. Koska useat vanhemmat eivät maksa koulumaksuja säännöllisesti, esikoulujen varat eivät riitä maksamaan opettajien palkkojen maksuun, koulun tilojen ylläpitoon tai materiaalien hankintaan. (Maailmanpankki 2010, 22.)

Maailmanpankin (2010) raportin mukaan toimivat varhaiskasvatuksen palvelut voisivat parantaa vaikeista olosuhteista tulevien lasten elinoloja. Raportin mukaan toimivat varhaiskasvatuksen palvelut voisivat tarjota lapsille ulospääsyn huonoista oloista sekä parantaa koulutuksellista tasa-arvoisuutta. Palveluiden tarjonnan keskittyminen johtaa tällä hetkellä siihen, että 66 % varhaiskasvatukseen oikeutetuista ei pääse esikouluun. (Maailmanpankki 2010, 24.)

4 VUSUMNOTFO TUTKIMUKSEN MAHDOLLISTAJANA

Vusumnotfo on swazimaalainen yhteisölähtöisen kehittämistyön järjestö. Järjestön nimi Vusumnotfo on Siswattia ja tarkoittaa talouden uudelleen käynnistämistä. Vusumnotfon tavoitteena on yhteisötasolla työskentelemällä voimaannuttaa yhteisöt/i ihmiset itse parantamaan omaa sosiaalista ja taloudellista asemaansa. (Vusumnotfo Organizational Capability Statement 2010.)

Vusumnotfo sai alkunsa ruokakatastrofista, jonka vuoksi vuosina 1991–1992 jouduttiin jakamaan ruokaa ja vettä hätäapuna Swazimaassa. Järjestö nimeltään The Near East Foundadion (NEF) valvoi ruuan ja veden jakelua alueella, josta myöhemmin tuli Vusumnotfon toiminta alue. Vusumnotfossa on mukana 18 yhteisöä pohjois-Swazimaan maaseutualueelta. (Vusumnotfo Organizational Capability Statement 2010.) Vusumnotfon toiminta-alue on rajattu mustalla kuvaan 1 sivulla 13.

Hätäavun jatkoprojektina jokaiselle alueen kotitaloudelle annettiin maissia viljeltäväksi sillä ehdolla, että he kasvukauden loputtua palauttavat järjestölle pussillisen maissia. 92 % kotitalouksista NEF:n valvonta-alueella palautti maissipussin vuoden 1993 loppuun mennessä. Maissit myytiin ja voittorahojen jakamisen sijaan paikallisjohtajat päättivät yhdessä perustaa järjestön alueensa elinoloja parantamaan. Pitkän prosessin jälkeen toiminta saatiin laillistettua vuonna 1999. Järjestön nimeksi tuli Vusumnotfo. (Vusumnotfo Organizational Capability Statement 2010.)

Vusumnotfon toiminnasta päättää alueen asukkaista valittu hallitus. Hallituksen jäsenet valitaan hakemusten perusteella. Päivittäistä toimintaa johtaa hallituksen valitsema toiminnanjohtaja. Lisäksi Vusumnotfo järjestää tapaamisia 18 alueensa yhteisöjen johtajien kanssa. Näissä tapaamisissa johtajille esitellään vuosiraportti, työsuunnitelmat sekä tilinpidot. Vusumnotfo tekee yhteistyötä järjestöjen sekä esimerkiksi opetusministeriön kanssa. Rahoituksensa Vusumnotfo saa alkupääoman lisäksi lahjoituksista ja projektirahoituksista. Vusumnotfon aiempia rahoittajia ovat olleet muun muassa

UNICEF Swaziland, EU Micro-Projects, Garden Afrika ja Euroopan komissio. (Vusumnotfo Organizational Capability Statement 2010.) Vusumnotfon rakenteet tarjosivat minulle ulkopuolisena tutkijana mahdollisuuden päästä toteuttamaan tutkimukseni muuten hyvin hajanaisella toimialueella.

Vusumnotfon palkatun henkilökunnan lisäksi järjestön toimintaan osallistuvat monet vapaaehtoistyöntekijät. Toisinaan vapaaehtoiset ovat toiminnassa mukana pidempään, toisinaan he auttavat jossain tietyssä projektissa. Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat suorittaneet harjoitteluitaan Vusumnotfon toiminnassa jo usean vuoden ajan. Yhdysvaltojen vapaaehtoishjelman Peace Corps:n vapaaehtoiset ovat tukeneet Vusumnotfon toimintaa järjestön alkuajoista lähtien.

Peace Corps vapaaehtoishjelma on perustanut vuonna 1961 John F. Kennedy. Ohjelman tavoitteena on edesauttamaa maailman rauhaa ja ystävyyttä. Ohjelman tavoitteena on tarjota kehittyville maille koulutettuja ihmisiä tarpeeseen sekä lisätä vastavuoroista tietämystä maiden ja Yhdysvaltojen välillä. (Peace Corps 2013.)

4.1 Vusumnotfo tutkimuksen ponnistusalustana

Tällä hetkellä Vusumnotfolla on kolme ohjelmaa: kotitalouksien kehittäminen (Homestead Development Program), kansalaisyhteiskunnan ja sosiaalisen pääoman kehittäminen (Civil Society and Social Development Program) sekä varhaiskasvatuksen kehittäminen (Early Childhood Care & Development (ECCD) Program) (Vusumnotfo Organizational Capability Statement 2010). Opinnäytetyöni liittyy varhaislapsuuden ja koulutuksen kehittämisohjelman vaikuttavuuden arviointiin, joten muita kehittämisohjelmia käsittelen vain sikäli kun ne liittyvät opinnäytetyöhöni.

Tutkimuksen kenttävaiheen asuin Vusumnotfon pihapiirissä. Pihapiirissä sijaitsevat järjestön toimistot, koulutustila, kirjastorakennus, keittiö sekä toiminnanjohtajan ja muiden työntekijöiden asunnot. Seuraavassa kuvassa 2.

näkyvät pihapiirin asuinmökkit sekä keittiörakennus vasemmalla. Lisäksi pihapiirissä on opetuspuutarha, jonka hoitamiseen osallistuminen kuuluu Vusumnotfon kotitalouksien kehittämisohjelmaan. Kurssien välissä puutarhaa hoitavat järjestön työntekijät. Asuessani Vusumnotfon pihapiirissä pääsin osalliseksi järjestön toimintaa ja pystyin havainnoimaan sitä laajasti. Liikkuessani kouluille ja opettajien koteihin julkisilla liikennevälineillä ja kävellen sain kokemuksen siitä, millaista opettajien on tulla koulutukseen vähintään kerran kuukaudessa.

Kuva 2. Vusumnotfon pihapiirissä olevia asuinrakennuksia sekä keittiö vasemmalla.

4.2 Varhaiskasvatuksen kehittämisohjelma – Early Childhood Care & Development (ECCD) Program

Swazimaassa perhesuhteet ja lapsi–kasvattaja-suhteet ovat esimerkiksi Suomessa totutusta poikkeavia. Yhteisössä kaikkien lapsen kanssa tekemisissä olevien katsotaan osallistuvan lapsen kasvatukseen, joten jokaisen tulisi tietää lapsen kasvun ja kehityksen pääkohdat (Drury ym. 2004, 22–24).

Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kehittämisohjelman tavoitteena on lisätä

yhteisöjen mahdollisuuksia tarjota lapsille heidän kasvuun ja kehitystään tukevia palveluita. Tavoitteena on kehittää perheiden keskinäistä vuorovaikutusta ja antaa vanhemmille työkaluja vaativaan kasvatustehtävään muuttuvassa yhteiskunnassa. Tavoitteena on kouluttaa esikoulunopettajia, jotta kaikilla lapsilla olisi mahdollisuudet saada koulutus ja saavuttaa ikätasoinen kehittyminen. Vusumnotfo tukee yhteisöjä esikoulutilojen parannusprojekteissa. (Vusumnotfo Organizational Capability Statement 2010.)

Vusumnotfo järjestää kerran kuukaudessa opettajille koulutustilaisuuksia, joihin kaikki Vusumnotfon alueen opettajat ovat tervetulleita, mikäli maksavat osallistumismaksun. Lisäksi varhaiskasvatuksen kehittämisohjelmaan kuuluu muita koulutuksia, jotka on rajattu tietyille osallistujaryhmälle. Learning Standard -ryhmissä valituille esikouluopettajille opetetaan, miten opettaa lapsia tavoitteellisesti. Ryhmiä on tällä hetkellä kolme ja niihin on päässyt aiemman koulutukseen osallistumisen perusteella, joko hakemuksella tai järjestötoiminnanjohtajan valitsemana. Lisäksi Vusumnotfo järjestää koulutuksia koululautakunnille siitä, mikä on koululautakunnan tehtävä, sekä kouluttaa yhteisöjen jäseniä, äitejä tai isiä, lasten kasvuun ja kehitykseen liittyvissä työpajoissa.

4.3 Learning Standardeilla kohti laadukasta opetusta

Keväällä 2013 Vusumnotfolla oli käynnissä kolme Learning Standard -ryhmää. Ryhmien tavoitteena on parantaa esikouluopetuksen laatua tavoitteiden, toteutuksen ja arvioinnin kautta.

Learning Standardit ovat tavoitteita, joita lasten tulisi oppia esiopetuksen aikana. Yhteensä tavoitteita on 39, joista jokaisella on määritelmä siitä, mitä tavoitteella haetaan. Jokainen tavoite on jaettu neljään vaativuusasteeseen, joista ensimmäisellä tasolla lasten taidot ovat heikot ja neljännellä tasolla lapsi on oppinut kyseisen taidon tavoitteen mukaisesti. Tavoitteita ovat muun muassa omien taitojen arvostus, kaverisuhteet, vuorottelu, ohjeiden noudattaminen, ongelmanratkaisu, matematiikka, pienet lihakset, suuret lihakset, tasapaino,

itsestä huolehtiminen ja turvallisuus. Esimerkiksi ongelmanratkaisun Learning Standardin kohdalla tavoitteena on, että lapsi oppisi loogista ajattelua ja suunnitelmallista toimintaa ratkaistakseen vaikeat ongelmat. Tasolla yksi lapsi yrittää ratkaista ongelmia ilman suunnitelmaa. Tasolla kaksi lapsi matkii jonkun toisen käyttämää ratkaisumallia. Tasolla kolme lapsi käyttää olemassa olevia esineitä tai tekoja normaalista poikkeavalla tavalla ratkaistakseen ongelman. Tasolla neljä lapsi suunnittelee toimintaketjun ensin ja sitten toteuttaa sen ratkaistakseen ongelman. (Vusumnotfo Learning Standard Package.)

Ryhmien koulutuksissa esikouluopettajille opetetaan, miten suunnitella opetuksensa siten, että lasten osaamistaso ja opetuksen taso kohtaavat sekä kuinka he parhaiten tukevat lasten siirtymistä tasolta seuraavalle. Heille opetetaan, että saavuttaakseen lasten osaamistasoa vastaavan opetuksen tulee heidän arvioida lasten osaamista havaintojensa perusteella sekä arvioida opetuksen toteutusta jälkikäteen, jotta he voivat parantaa opetustaan. Koulutuksissa esikouluopettajat saavat harjoitella suunnittelemista ja opettamista sekä saavat palautetta niin ryhmän vetäjältä kuin toisilta opettajilta. Näin he myös saavat valmiita tuntisuunnitelmia, joita he ovat jo harjoitelleet.

Learning Standard -ryhmien rahoitus tulee Open Society Initiative for Southern Africalta, OSISA:lta (OSISA a). OSISA, Open Society Initiative for Southern Africa, on perustettu vuonna 1997. OSISA vaikuttaa 10 eteläisen Afrikan valtion alueella. OSISA tukee valtioiden demokratian kehitystä, ihmisoikeuksia sekä hyvää alueellista johtamista. OSISA:n tavoitteena on kasvattaa ihmisten tietämystä omista oikeuksistaan, velvollisuuksistaan sekä osallistumisesta yhteiskunnan toimintaan. OSISA tukee erityisesti pitkän linjan kehitystä nopeiden interventioiden sijaan. (OSISA b.)

Vusumnotfon tulee raportoida OSISA:lle Learning Standard -ryhmän vaikuttavuudesta rahoituksen jatkuvuuden vuoksi. Osa ryhmien toimintaa ovat arviointikäynnit ryhmissä olevien opettajien luona. Vierailuilla Vusumnotfon työntekijä, minun paikallaollessani Peace Corp -vapaaehtoinen, seuraa opettajan opetuksen muutoksia, tavoitteiden toteutumista sekä kyselee opettajalta oppimistavoitteista ja teoriasta.

5 TUTKIMUSPROSESSI

Seuraavaksi avaan opinnäytetyöprosessiani. Avaan tutkimusmetodiin, aiheen valintaan, aineiston analyysiin ja yleisesti tutkimuksen toteuttamiseen liittyviä valintojani.

5.1 Tutkimuksen lähtökohta ja tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Vusumnotfo-nimisen järjestön kehittämisohjelmaan osallistuneiden esikouluopettajien käsityksiä koulutuksen merkityksestä heidän työlleen. Tutkimuksessa pyritään selvittämään myös laajemmin ohjelman vaikutusta opettajien ja heidän yhteisöjensä elämään.

Tutkimus lähtee liikkeelle tutkimusongelman löytymisellä sekä tutkimuskysymysten asettamisella (Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 12). Omalla kohdallani tutkimusongelma löytyi kansainvälisyyskoordinaattorimme kautta. Vaihtoonlähdön ja opinnäytetyön yhdistäminen tuntui luontevalta vaihtoehdolta ja antoi mahdollisuuden syvällisempään tutkimuskenttään tutustumiseen. Etnografinen lähestyminen antaa mahdollisuuden tutustua yhteisölähtöiseen kehittämiseen yhteisön näkökulmasta ja yhteisöä itseä kuunnellen.

5.2 Laadullinen tutkimus etnografisella lähestymistavalla

Opinnäytetyöni on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jossa käytetään etnografista lähestymistapaa. Kvalitatiivinen tutkimus on yläkäsite usealle tutkimusmenetelmälle. Yhteistä näille eri tutkimusmenetelmille on uskomus siihen, että ihmisten välisellä vuorovaikutuksella on merkitystä tutkimuksessa saatavaan tietoon. Vuorovaikutuksessa toisen ihmisen kanssa ihminen tuo esille monitahoisempaa tietoa ja jopa tutkijalle yllättäviä asioita. Kvalitatiiviselle tutkimukselle tyypillistä ei ole todistaa hypoteesia tai teoriaa oikeaksi.

Kvalitatiiviseen tutkimukseen kuuluu olennaisesti tutkimussuunnitelman muotoutuminen tutkimusta tehdessä, olosuhteisiin mukauttaen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, 152–155.)

Etnografia on käsitteenä hyvin vaihtelevasti määritelty niin tieteenaloittain kuin yksilötasolla tutkijoittain. Etnografia voidaan nähdä esimerkiksi yhdessä tutkimuksessa käytettynä menetelmien monipuolisena yläkäsitteenä tai kuvata sitä, että tutkimuksen tavoitteena on kuvata kansaa, kulttuuria tai yhteisöä mahdollisimman tarkasti. (Lappalainen 2007a, 9.)

Etnografisen tutkimuksen ominaispiirteitä ovat suhteellisen pitkä kenttätyö, aineistojen, menetelmien ja analyttisten näkökulmien monipuolisuus, tutkimuksen suorittaminen tutkittavien elinolosuhteissa sekä osallistumisen, havainnointien ja kokemusten suuri vaikutus tutkimusprosessiin. (Lappalainen 2007a, 11.) Tutkijan ruumiillinen ja emotionaalinen osallistuminen tutkimukseen erottaa etnografisen tutkimuksen monista muista tutkimusprosesseista. Tutkijan kokemuksista ja havainnoista tulee osa tutkimuksen analyysia. (Lappalainen 2007a, 10.)

Etnografisia tutkimuksia on perinteisesti toteutettu alistettujen ja syrjäytettyjen ihmisryhmien elämän tutkimiseen. Tämä nostaa esille kysymyksen tutkijan valta-asemasta ja tutkimuksen eettisyydestä. (Lappalainen 2007a, 10.) Omassa tutkimuksessani jouduin miettimään valtasuhteita sekä tutkimuksen eettisyyttä, sillä tutkimukseni sijoittui elinoloiltaan huomattavasti minua heikommassa asemassa olevien ihmisten yhteisöön.

Etnografiseen lähestymistapaan kuuluu oleellisesti monipuolinen aineiston hankinta ja erityisesti tutkijan omien havaintojen sekä kokemusten hyödyntäminen. Tutkijan osallistuminen tutkimuskohteen toimintaan tai jokapäiväiseen elämään tarjoaa tutkijalle mahdollisuuden havainnointiin. Tutkija voi dokumentoida havainnointejaan monilla eri tavoilla. Yleisin havainnointiväline on kenttäpäiväkirja, johon tutkija kirjoittaa havaintonsa sekä tuntemuksensa. Dokumentoinnin intensiivisyys vaihtelee tutkimuksittain. Myös muistiinpanojen muoto vaihtelee tutkimuksittain ja on tutkijakohtainen.

(Lappalainen 2007b, 113–116.) Lappalainen (2007b, 124) esittelee muistiinpanovaihtoehtoiksi muun muassa sanatarkat muistiinpanot, asiasanojen kirjoittamisen, piirtämisen sekä kertomusmuotoon kirjoittamisen.

Havainnoista tehdyt kenttämuistiinpanot ovat tutkijan omiin kokemuksiin perustuvia kuvauksia. Muistiinpanot ovat vaillinainen kuvaus tutkimuskentästä ja siten tutkijan omat muistot ovat oleellinen osa muistiinpanojen analyysia. Kenttämuistiinpanojen kirjoittaminen on haasteellista, ja monimuotoisuutensa vuoksi niiden tekemiseen ei ole yksinkertaista vastausta. Tarjolla on ohjeita, joiden perusteella jokainen tutkija itse luo itselleen sopivan muistiinpanomenetelmän. (Lappalainen 2007b, 126–132.)

Perinteisiä vihkoon kynällä tehtyjä muistiinpanoja voidaan täydentää valokuvaamalla, videoimalla tai äänittämällä. Näillä keinoin saadaan rikkaampaa aineistoa. Tällaisen aineiston läpikäyminen on tutkijalle haasteellisempaa ja oleellisen poimiminen analyysiin voi olla työlästä. (Puuronen 2007, 113.)

Haastattelu ja ryhmähaastattelu ovat yhteiskunnassamme yleisesti tunnettu tiedonkeruumenetelmä. Haastattelussa tarkoituksena on saada selville toisen ihmisen mielipiteistä, tiedosta ja ajattelusta. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 11–12.) Haastattelua voidaan käyttää etnografisten tutkimusten tiedonhankinnassa havainnointitiedon täydentämisessä. Haastatteluilla saadaan selville tutkimuskohteiden mielipiteitä toiminnasta sekä toiminnan merkityksestä. (Puuronen 2007, 113.) Haastattelun monipuolisista toteuttamistavoista päädyin teemahaastattelun käyttöön opinnäytetyössäni.

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu, jossa edetään tiettyjen keskeisten etukäteen valittujen teemojen ja niihin liittyvien kysymysten pohjalta. Teemahaastattelu antaa vapauden syventyä tiettyyn teemaan ja vaihtaa kysymysten sanamuotoa tai järjestystä. Teemahaastattelu mahdollistaa ihmisten tulkintojen sekä heidän niille antamia merkitysten korostamisen. Teemahaastattelu ottaa huomioon ihmisten kokemukset ja vuorovaikutustilanteet. Lisäksi teemahaastattelu antaa mahdollisuuden kysyä

tarkentavia kysymyksiä ja mahdollistaa sellaisten teemojen, joita tutkija ei ole tullut ajatelleeksi, löytymisen. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47–48.)

Etnografisen haastattelun peruspiirteisiin kuuluu haastateltavan ja tutkijan välillä jo olemassa oleva suhde. Tämä mahdollistaa puhumisen tutkimuskentän ilmiöistä yhteisten kokemusten perusteella. Haastattelussa tutkija oppii haastateltavalta kyseessä olevasta aiheesta. (Tolonen & Palmu 2007, 91–92.)

5.3 Tutkimuksen eteneminen

Keräsin tutkimusaineistoni keväällä 2013 Swazimaassa harjoitteluni yhteydessä. Ennen Swazimaahan lähtöä tutustuin maan koulutus- sekä taloudelliseen tilanteeseen. Lisäksi tutustuin etnografiseen tutkimusotteeseen ja päädyin käyttämään tätä tutkimusotetta opinnäytetyöni tiedonkeruun ja analysoinnin välineenä.

Swazimaassa minut esiteltiin kaikille Vusumnotfo-järjestön esikouluopettajien koulutuksessa mukana oleville ensimmäisenä koulutuspäivänä. Opettajille kerrottiin, että suoritan opintoihini liittyvää tutkimusta, jota varten haluaisin haastatella kuutta opettajaa sekä vieraila heidän kouluillaan. Päästäkseni sisälle Vusumnotfon järjestämästä koulutuksesta, arvioinnista sekä yleisesti swazimaalaisesta esikoulujärjestelmästä, kuljin ensimmäiset kaksi viikkoa Learning Standard -ryhmien kouluttajan mukana. Kouluttajana toimi tuolloin Peace Corp -vapaaehtoinen. Juuri tutkimusjaksoni loppuessa Vusumnotfoon palkattiin uusi paikallinen työntekijä varhaiskasvatuksen kehittämisohjelmaan.

Vusumnotfon järjestämiin esikouluopettajien täydennyskoulutuksen Learning Standard -ryhmiin osallistuvien naisten joukosta opinnäytetyöni haastateltaviksi ja havainnoitaviksi valikoituivat satunnaisotoksen perusteella kuusi (6) opettajaa. Learning Standard -ryhmien koulutusta järjestetään nyt kolmatta vuotta, joten osallistujat ovat jakautuneet kolmeen ryhmään aloitusvuotensa perusteella. Yhteensä näillä kolmella vuosikurssilla on 28 opettajaa. Tutkimukseeni haastattelin sekä havainnoin kahta opettajaa jokaiselta

vuosikurssilta, siis yhteensä kuutta opettajaa. Kunkin vuosikurssin opettajat valittiin satunnaisotoksella. Päädyin tutkimusjoukkoon kaikkien opettajien haastattelun sijaan, sillä tutkimuksen resurssit eivät olisi riittäneet kaikkien opettajien haastatteluun. Learning Standard -ryhmissä ei ole yhtään miespuolista opettajaa.

Haastateltavien esikoulunopettajien valinnan jälkeen kävin keskustelua Vusumnotfon toiminnanjohtajan kanssa siitä, miten naisille tulisi ilmoittaa valinnasta ja kysyä heidän suostumustaan tutkimukseen. Toiminnanjohtajan mukaan tutkimuskenttinä Suomi ja Swazimaa eroavat suuresti toisistaan lupien hankinnan ja suunnitelmallisuuden kannalta. Hänen mukaansa ihmiset voivat säikähtää tutkimusta, mikäli siitä tehdään liian virallinen, sillä he eivät ole tottuneet täyttämään lomakkeita. Hänen mielestään on parempi kertoa heille tutustumisen yhteydessä. Haastatteluita ja tapaamisia en myöskään voinut suunnitella pitkälle etukäteen, sillä aikakäsitys on suomalaisesta poikkeava. Jokaisen opettajan kanssa keskustelimme tutuessamme siitä, että kerään tietoa koulutehtävääni varten ja he olivat näin alkuesittelystä lähtien tietoisia roolistani Vusumnotfossa ja tiedonhankinnastani.

Vierailin haastateltavien kouluilla yhdestä neljään kertaa luoden heihin luottamuksellista suhdetta, jotta he voivat luottavaisin mielin vastata kysymyksiini. Lisäksi tapasin heitä koulutusten yhteydessä Vusumnotfossa. Haastatteluiden lisäksi sain tietoa etnografisen tutkimuksen periaatteen mukaisesti haastatteluiden ulkopuolisista keskusteluista sekä havainnoinneista.

Opinnäytetyön tiedonhankinnan tapahtuessa vieraassa kulttuurissa, vieraalla kielellä tulee tiedonkeruuta suunniteltaessa ottaa huomioon kielen sekä kulttuurin merkitys tiedonkeruussa ja analysoinnissa (Pietilä 201, 411–412). Omassa tutkimuksessani haastattelin englanniksi. Myös muu kielellinen havainnointi perustui englannin kieleen. Tätä kielen ja kulttuurin merkitystä tutkimuksen toteuttamiseen ja tutkimustuloksiin käsittelen lisää pohdinnassa kielen ja kulttuurin merkityksestä.

5.3.1 Aineiston keruu

Etnografisen tutkimuksen periaatteiden mukaisesti sain aineistoa tutkimukseeni niin haastatteluista kuin havainnoinneista ja omista kokemuksistani tutkimusperiodin aikana. Suunniteltujen haastatteluiden lisäksi sain tietoa ennalta suunnittelemattomista keskusteluista opettajien, Vusumnotfon työntekijöiden ja yhteisön jäsenten kanssa. Osana kenttäjaksoani suoritin opintoihini kuuluvaa harjoittelua, joten minulla oli myös omaa toimintaani koskevia ohjauskeskusteluja toiminnanjohtajan kanssa. Keskustelut käytiin usein muun toiminnan ohessa, joten minulla ei ole niistä äänimateriaalia tai suunnitelmallisia muistiinpanoja.

Rastas (2010) kirjoittaa, että etnografisessa tutkimuksessa haastatteluaineiston nimeäminen haastatteluksi on tutkimuskohtaista. Aineistot voidaan nimetä haastatteluiksi osallistujien, tekotavan, sisällön, teemojen tai kentällä tehtyjen sopimusten mukaan. (Rastas 2010, 67–68.) Tässä työssä käytän haastatteluaineistona kuudelta opettajalta saamaani tietoa. Haastattelut olivat teemahaastatteluja, joiden kysymysrunko löytyy liitteenä tämän työn lopusta. Haastatteluista viisi (5) olivat suunniteltuja ja nauhoitettuja. Myös suunnitellut haastattelut kärsivät yllättävistä keskeytyksistä, kuten lehmien ajamisesta pois koulun tontilta tai perheen lasten/vanhempien tervehtimisestä. Tämä on suuri kulttuurillinen ero tämän opinnäytetyön julkaisumaan Suomen ja tutkimuskenttänä toimineen Swazimaan välillä. Keskeytykset antoivat minulle kuitenkin etnografiseen lähestymistapaan sopivaa kokonaisvaltaista kuvaa naisten elämästä. Yksi haastatteluista tapahtui kävelyn yhteydessä, joten tästä minulla ei ole äänitettä. Tulkitsen keskusteluna tapahtuneen haastattelun opinnäytetyöni haastatteluaineistoksi, sillä opettaja oli etukäteen valittu tutkimusjoukkoon. Litteroitua aineistoa haastatteluista minulle tuli 29 sivua. Haastatteluiden lisäksi vierailin jokaisen opettajan koululla vähintään kerran. Yhteensä kouluvierailuja tuli 20 kappaletta. Lisäksi vierailin neljän opettajan kotona.

Taulukko. Haastateltavien opettajien koulu- ja kotivierailut.

Opettaja	Kouluvierailuja	Kotivierailu
A	4	Kyllä
B	2	Ei
C	3	Kyllä
D	9	Ei
E	1	Kyllä
F	1	Kyllä
Yhteensä	20	4

Esikouluopetus tapahtuu Swazimaassa aamupäivisin, mutta jokaisen esikoulun aikataulu on yksilöllinen. Jokainen kouluvierailuni kesti vähintään kolme ja puoli tuntia. Yhden opettajan opetus kesti neljä tuntia ja toisen 4,5. Jokaisen vierailun aikana vietin ruokatunnin opettajan tai lasten kanssa vuorovaikutuksessa. Opetuksen lisäksi vietin tuntien jälkeen vaihtelevan määrän aikaa opettajien kanssa keskustellen havainnoistani.

Kerran kuukaudessa kaikki haastattelemi opettajat osallistuivat esikouluopettajien tapaamiseen Vusumnotfolla, joissa myös minä olin paikalla. Näitä kaikille opettajille suunnattuja koulutuksia minun kentälläoloaikani oli yhteensä neljä. Opettajat E ja F ovat Learning Standard -ryhmässä, jonka kaksipäiväisessä koulutuksessa olin mukana havainnoiden ryhmälle opetettavia asioita sekä opettajien osaamista. Muiden opettajien ryhmätapaamisten aikana olen ollut kouluilla, joten olen nähnyt opettajia vain iltapäivällä ryhmien loppumisen jälkeen.

Havainnointien muistiin kirjoittamiseen käytin kenttäpäiväkirjana perinteisesti vihkoa ja kynää. Kouluvierailuiden aikana kirjoitin havaintoja opetuksen aikana. Kouluvierailuilla havainnoin muun muassa sitä, miten Learning Standard -metodi oli siirtynyt koulutuksista opetukseen sekä miten opettajat olivat vuorovaikutuksessa lasten kanssa. Lisäksi havainnoin opetusta ja opettajien toimintaa Vusumnotfon tiloissa järjestetyissä koulutuksissa. Keskustelin myös opetukseen liittyvistä havainnoistani opettajien kanssa. Osana osallistuvaa havainnointiani autoin opettajia kehittämään heidän opetustapojaan. Kotivierailuilla pääsin havainnoimaan opettajien elämää myös koulun ulkopuolella. Näin, millaisissa olosuhteissa he elävät ja näkykö Vusumnotfon

oppi myös kotielämän puolella.

Lisäksi tallensin kameralla elinolosuhteita ja muutamia opetustilanteita sekä koulujen olosuhteita. Kuvien avulla toivon voivani välittää tutkimuksen lukijalle tarkemman kuvan siitä, millaisissa olosuhteissa opettajat työskentelevät. Kuvien tarkoituksena on täydentää kirjoitettujen havaintojen ja haastatteluiden antamaa kuvaa.

5.3.2 Aineiston analyysi

Tässä luvussa keskityn siihen, miten olen analysoinut aineistoni. Laadullisen tutkimuksen kolme osatehtävää haastatteluaineiston hankinnan jälkeen ovat luokittelu, analyysi ja tulkinta (Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 11). Tutkimuksen alussa asetetut tutkimuskysymykset eroavat haastattelukysymyksistä. Haastattelukysymyksillä haetaan tutkimusjoukon näkemyksiä tutkittavasta aiheesta. Haastattelukysymykset saattavat tuoda esille uusia tutkimuksen alussa suunnittelemattomia tutkimuskysymyksiä. Tutkimusjoukon haastatteluvastauksia lähdetään purkamaan analyttisillä kysymyksillä, joilla aloitetaan haastatteluiden purkaminen ja teemojen nostaminen esiin. (Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 9.)

Aineiston analyysiin ei ole olemassa yhtä systemaattista aineiston analyysi- ja tulkintamallia. Jokaisen tutkimuksen aineiston laajuus vaikuttaa analysointimenetelmään ja esimerkiksi analysointiohjelmistojen käyttöön. Tutkimus ei ole haastatteluiden parhaiden palojen uusiksi kirjoittamista vaan haastatteluista nousseiden uusien kysymysten lähde. Tutkimuksessa saatu tulos ei ole lopullinen vastaus esitettyyn tutkimuskysymykseen, vaan antaa aina mahdollisuuden tulkita ja analysoida lisää. (Ruusuvuori, Nikander, Hyvärinen 2010, 10–11.) Etnografisessa tutkimuksessa analyysissä vuorottelevat havainnot, haastattelut sekä tutkijan omat kokemukset. Omat haasteensa etnografisen tutkimuksen analyysille tuo haastatteluiden ja havaintojen analyysin yhteensovittaminen (Mietola 2007, 167.)

Havainnointiaineiston analyysiin vaikuttaa muistiinpanojen tekoon valittu metodi. Tutkija on voinut valita useiden eri tallennusmuotojen välillä. Mikäli tutkija on käyttänyt muistivihkoa, voidaan muistiinpanot kirjoittaa puhtaaksi ennen analyysivaihetta. (Lappalainen 2007b, 124.) Tässä opinnäytetyössä havainnot toimivat haastatteluiden rinnalla yhdenvertaisena aineistona. Havainnoinneista olen nostanut esiin omien kokemusteni kannalta voimakkaimmat havainnot. Etnografisen tutkimuksen aineistot ovat moneen otteeseen suodatettuja tutkijan omia valintoja (Lappalainen 2007b, 127).

Haastatteluaineiston analysoinnin aloitin teemoittelulla Swazimaassa, kun kirjoitin Vusumnotfolle yhteenvedon havainnoinneistani. Jatkoin teemoittelun tarkentamista muutaman kuukauden tauon jälkeen palatessani analyysin pariin. Aineistoon lisää tutustuessani ja sitä analysoidessani teemat muuttuivat useaan otteeseen. Lopullisiksi yläteemoiksi sain seuraavat: 1) Tie Vusumnotfoon, 2) Tiedon jakaminen, 3) Elinolot ja niiden muutokset, 4) Kasvatus ja kasvatusmetodit, 5) Koulumaksut, 6) Omistautuminen. Näiden teemojen pohjalta purin aineistoni tutkimustulosten muotoon ja johtopäätöksiin.

Aineiston analyysiä suorittaessa on tärkeä miettiä myös sitä, kuka aineiston on hankkinut. Rastas (2010) nostaa esiin, että myös haastatteluiden tekijällä on vaikutusta aineiston analyysiin. Mikäli haastattelija on tutkimuksentekijä, hänellä on usein hallussaan aineistoon liittyvää ei-materiaalista tietoa. Esimerkiksi haastatteluiden tunnelma ei usein paljastu aineistoista. (Rastas 2010, 72.) Tässä tutkimuksessa olen suorittanut haastattelut, havainnoinnit, analyysin sekä tutkimuksen kirjoittamisen yksin, joten tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset ovat minun omaa tulkintaani ja tulen avaamaan tulkintaprosessiani tekstissä. Mikäli analysoisin toisen tekemiä haastatteluita, tulee huomioida, että osa tiedosta on jo jonkun toisen suodattamaa.

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Tie Vusumnotfoon

Haastateltavina tässä tutkimuksessa on ollut kuusi (6) esikouluopettajaa Vusumnotfon Learning Standard -ryhmästä. Opettajat ovat toimineet opettajina 2–35 vuotta. Opettajilla ei ole aiempaa koulutusta varhaiskasvatuksesta.

Kaksi (2) haastattelemistani opettajista on ollut mukana Vusumnotfon toiminnassa järjestön alkuajoista asti. Muut ovat kuulleet järjestön toiminnasta ja koulutuksista toisilta opettajilta. Swazimaassa tärkein tiedottamiskeino on puskaradio. Seuraavanlaisia vastauksia sain kysyessäni, miten opettajat ovat löytäneet Vusumnotfon toimintaan.

Kuulin Vusumnotfosta tämän koulun toiselta opettajalta. Minulle sanottiin, että jos en käy valtion järjestämissä koulutuksissa Mbabanessa, kannattaa minun käydä Vusumnotfon koulutuksissa kerran kuukaudessa.

Opettaja A

En osaa sanoa, miksi tulin Vusumnotfon koulutukseen. Kuulin siitä toiselta opettajalta ja päätin tulla katsomaan, mitä Vusumnotfossa opetetaan. Ensimmäinen päivä oli minulle hyvin vaikea. En ymmärtänyt paljoakaan. Sen jälkeen olen oppinut paljon ja saanut uusia ideoita opettamiseen.

Opettaja C

Tämän koulun edellinen opettaja kertoi minulle koulutuksesta. Olin vasta aloittanut opettajana yhteisön pyynnöstä, joten halusin oppia opettamisesta.

Opettaja D

Lähdin mukaan Vusumnotfon toimintaan, sillä olin kuullut lähellä olevien esikoulujen opettajilta toiminnasta. Halusin oppia, miten lapsia opetetaan. Halusin myös oppia kasvattamaan omia lapsiani. Olin kuullut, että Vusumnotfossa opetetaan opettamisen lisäksi, miten kasvattaa omia ja yhteisön lapsia. Esimerkiksi miten kertoa heille asiat siten, että he ymmärtävät.

Opettaja E

Learning Standard -ryhmiin opettajat on valittu hakemusten perusteella

ensimmäisenä vuonna. Seuraavina vuosina opettajien ei ole tarvinnut hakea, vaan järjestö on valinnut sopivat opettajat ja kysynyt heitä mukaan. Learning Standard -ryhmiin on pyritty saamaan opettamiseen sitoutuneita opettajia, jotka käyvät kuukausittaisissa tapaamisissa säännöllisesti.

6.2 Tiedon siirtyminen opettajilta yhteisöön

Vusumnotfon tavoitteena on saada tieto leviämään mahdollisimman laajalle koulutuksissa käyvien ihmisten kautta. Osa tutkimustani oli selvittää, jakavatko opettajat koulutuksissa oppimaansa tietoa perheensä ja yhteisönsä kanssa.

Swazimaan kontekstissa yhteisöt voidaan jakaa perinteisiin perheyhteisöihin sekä asuinalueittain jaettuihin yhteisöihin. Jokainen haastatteleman opettaja määritteli yhteisö-sanat erilaisilla, haastattelussa englannin kielen sana community. Opettajien yhteisöt vaihtelivat suuruudeltaan kovasti. Vaikka periaatteessa jokaisessa yhteisössä on oma esikoulunsa, haastattelemieni opettajien opetukseen tulee lapsia myös lähellä olevista yhteisöistä.

Koulutukseen osallistuneet naiset elivät perinteisissä swazimaalaisissa perheyhteisöissä, sillä Vusumnotfon toiminta keskittyy maalaisseudulle, jonne kaupungistuminen ei ole vielä yltänyt. Swazimaassa on tyypillistä, että samassa pihapiirissä asuu sukua laajasti. Pojat perinteisesti rakentavat talon vanhempiensa pihapiiriin jo hyvin nuorina. Tytöt muuttavat naimisiin mennessään miehensä kotiin. Haastateltavista opettajista neljä (4) asui miehensä luona ja kaksi (2) omien vanhempiensa kanssa samassa pihapiirissä.

Haastatteluissa kuulin, että tietoa jaetaan esimerkiksi esikoululasten vanhemmille vanhempain tapaamisissa, perheelle kasvatukseen, hygieniaan ja ruokaan liittyvissä asioissa sekä yhteisön jäsenille keskusteluiden lomassa. Tärkein tiedon levittämiskanava on kuitenkin opettajalta lapselle ja lapsen kautta vanhemmille.

Kaksi opettajista (B & E) kertoivat järjestäneensä tapaamisen vanhempien

kanssa koululla kevään aikana. Opettaja F kertoi järjestäneensä tapaamisen edellisenä vuonna. Noissa tapaamisissa he kertovat vanhemmille uusista asioista, joita ovat oppineet lasten kasvusta sekä koulun asioista. Toiset (A, C & D) kertoivat puhuvansa vanhempien kanssa, jos nämä tulevat koululle. Mikäli heillä on vanhemmille asiaa, he soittavat heille.

Opettaja C kertoi minulle, ettei hänellä ole aikaa jakaa tietoa muille. Mutta samalla hän huomasi, että oli itse asiassa jakanut tietoa myös kyseisenä päivänä torilla yhteisönsä naisille. Tiedon vaihtaminen on näin osa normaalia kanssakäymistä.

6.3 Elinolot ja niiden muutokset

Kuva 3. Perinteinen swazimaalainen kotitalous.

Kaikki haastattelemani opettajat asuvat Swazimaan maaseudulla. Toisten kodeissa on sähköt, mutta juokseva vesi on maaseudulla harvinaisuus. Yleisin asumismuoto on savesta rakennettu perinteinen pyöreä heinäkattoinen maja. Yleensä ihmiset asuvat pihapiireissä, joissa asuu sukua monessa polvessa. Kuvassa 3. on perinteinen swazimaalainen pihapiiri. Haastattelemistani opettajista eräs asui vain miehensä ja lapsenlapsensa kanssa. Hänen lapsensa

olivat Etelä-Afrikan puolella opiskelemassa. Erään opettajan pihapiirissä asuu 15 ihmistä.

Oleellisesti elinoloihin liittyvinä muutoksina haastatteluissa tulivat esille lapsimäärien vähentyminen sekä ruokaan ja hygieniaan liittyvän tietotaidon kasvu. Lapsimäärän vähentymiseen opettajat näkivät syyksi HIV- ja AIDS-tietoisuuden lisääntymisestä johtuvan kondomien käytön.

6.3.1 Ruoka ja ravitsemus

Olen oppinut, että tee ruuasta lääkkeesi.

Opettaja A

Maaseudulla useat ihmiset ovat riippuvaisia omista viljelykasveistaan ruuan saannissa, joten viljelymenetelmien kehittäminen ja viljelykasvien monipuolistaminen parantaa ihmisten ruokaturvaa. Ruokakasvien oma kasvattaminen on ollut oleellinen osa Vusumnotfon toimintaa sen alusta lähtien. Vusumnotfo on saanut alkunsa ruoka-apuhankkeesta ja sen jälkeen on aloitettu opettamaan alueen ihmisille, miten viljellä ruokaa, jotta he pystyisivät elämään omavaraisesti eivätkä olisi riippuvaisia ruoan osalta tuloistaan. Näin ollen ruokaoppi on oleellinen osa myös varhaiskasvatusta ja vanhempien opettamista siihen, mitkä ruuat ovat lapsille hyväksi.

Omat eväät, leipää, leipää, leipää.

Ote kenttäpäiväkirjasta 22.2.2013

Paljon mehua juotavana.

Ote kenttäpäiväkirjasta 13.3.2013

Tavoitteena oli muun muassa saada vanhemmat laittamaan lapsilleen monipuoliset eväät kouluun ja poistamaan eväistä kaikki sokeriset tuotteet, kuten tikkarit ja keksit. Vusumnotfon puolelta asiasta on puhuttu opettajille, jotka ovat jakaneet tietoa vanhemmille ja muulle yhteisön väelle. Kouluilla

vieraillessani tikkareita oli harvalla lapsella eväänä. Ihmetellessäni leivän suurta roolia eväissä, Learning Standard -ryhmän vetäjä, kertoi leipien olevan jo suuri edistysaskel.

Opettajat kertovat, että ovat Vusumnotfolta oppineet tasapainoisen ja terveellisen ruuan merkityksestä. He ovat myös kertoneet tästä vanhemmille. He opettavat lapsille terveellisestä ruuasta ja kehottavat heitä patistamaan vanhempia tekemään heille terveellisempiä eväitä. Opettajat myös toivat esille rahan merkityksen ruuan valinnassa. Vanhemmat kyllä tietävät millaista terveellinen ruoka on, mutta heillä ei ole varaa tarjota sitä. Toisena ongelmana he kertoivat hedelmien puutteen kaupan valikoimasta. Toisinaan, kun lapselle annetaan kotoa hieman rahaa ostaa välipala, heidän täytyy ostaa paikallisia sokerisia mehujäitä tai suolaisia sipsejä, sillä tarjolla ei ole tuoreita hedelmiä. Opettaja E jopa suunnitteli ostavansa itse hedelmiä lähimmästä kaupungista ja myyvänsä niitä lapsille.

Kaikki opettajat toivat haastatteluissa esille kasvin nimeltään moringa. Moringa on trooppisilla alueilla kasvava kasvilajike, joka kestää hyvin säävaihteluita. Moringasta saatavilla siemenillä, lehdillä, rungolla ynnä muilla on todettu olevan monia terveyteen vaikuttavia ominaisuuksia. Kasvin mineraali- sekä vitamiinipitoisuudet ovat korkeat. Kasvia on käytetty intialaisessa ayurveda-terveydenhoidossa pitkään sen monipuolisten terveysvaikutusten vuoksi. (Anwar, Latif, Ashraf, Gilani 2007.) Vusumnotfo on jakanut kaikille opettajille kaksi moringa-kasvia ja antanut vinkkejä sen käyttöön. Toiset olivat jo testanneet moringan käyttöä kotonaan. Opettaja A:n kanat olivat syöneet ensimmäisen kasvin, joten hän odottaa seuraavan kasvin kasvua.

6.3.2 Hygienia ja terveys

Nainen pysäytti minut kadulla. Hän kertoi olevansa luokallani olevan lapsen isoäiti. Isoäiti kertoi minulle, kuinka hänen lapsenlapsensa oli pessyt kädet käytyään vessassa. Isoäiti oli kysynyt lapselta, miksi hän pesi kätensä. Lapsi vastasi, että esikoulussa hänelle on opetettu, että aina vessassa käynnin

jälkeen hänen tulee pestä kätensä. Isoäiti oli sanonut lapselle, että tämä ei pidä paikkaansa, mutta lapsi totesi isoäidilleen, että opettaja on opettanut näin.

Opettaja A

Useilta kouluilta puuttuu juokseva vesi ja vessa. Kuvassa 4. on yhden koulun wc ja kuvassa 5. toisen koulun tutkimusjaksoni loppupuolella valmistunut wc. Kyseisen koulun opettajan haastattelussa kertoi, että vanhemmat eivät halua rakentaa wc:tä koululle. Myös Vusumnotfon toiminnanjohtaja toi esille kehittämisprojektin, jonka tarkoituksena oli rakentaa wc:itä maaseudun pihapiireihin. Projektin vaikuttavuuteen vaikuttivat paikalliset uskomukset siitä, miten tietyt sukulaissuhteen omaavat ihmiset eivät voi käyttää samaa wc:tä. Tästä syystä wc:itä rakennettiin, mutta kukaan ei lopulta käyttänyt niitä. Tässä huomaamme, miten tärkeää on yhteisön oma tieto siitä, mitä he tarvitsevat.

Kuva 4. Esikoulun vessa.

Kuva 5. Esikoulun vessa.

Vusumnotfo on opettanut opettajia hygienian merkityksestä ihmisten terveydelle. Lisäksi opettajille on opetettu, miten tehdä käsienspesuun tarkoitettu kallistuva vesiastia. Opettajat ovat myös ottaneet tämän käyttöön useilla esikouluilla, mutta haastattemieni opettajien kouluista vain yhdellä on tämä

käytössä. Muilla kouluilla pestään vesivadin ja mukin avulla. Tieto liikkuu lapsilta niin vanhemmille kuin heidän muullekin lähipiirille.

Vusumnotfo on ottanut osaksi koulutustaan myös suuhygieniasta huolehtimisen. He kertovat opettajille hampaiden harjauksen tärkeydestä ja toivovat opettajien kertovan siitä eteenpäin yhteisöilleen. Kaikissa kouluissa, joissa vierailin, olivat opettajat pyytäneet vanhempia ostamaan lapsille hammasharjat koululle. Opettaja E:n koululla huomasi, että kaikilla lapsilla oli hammasharjat. Kysyin häneltä, kauanko meni, että vanhemmat toivat harjat kaikille. Hän vastasi: ”Ei kauaa. Kerroin heille tapaamisessa ja kaksi tai kolme päivää meni ja heillä kaikilla oli hammasharjat.” Toisilla kouluilla kaikilla ei ollut harjoja vielä tutkimusjaksoni lopulla, mutta jokaisella vierailulla harjoja tuli enemmän, joten hitaasti tietoa leviää käytäntöön.

Hammasharjat on vihdoin käytössä!

Ote kenttäpäiväkirjasta 17.4.2013

Erään opettajan kohdalla hammasharjojen käyttöönotto vei enemmän aikaa kuin hammasharjojen koululle saaminen. Suurimmalla osalla lapsista oli hammasharjat koululla jo ensimmäisen vierailuni kohdalla, mutta vasta tutkimusjakson loppupuolella näin harjat käytössä. Syyksi opettaja kertoi hammastahnan puutteen.

6.3.3 Infrastruktuurin muutos ja vaikutus

Aamulla satoi vettä, kun lähdin kohti esikoulua. Yöllä oli satanut paljon. Koulua lähestyessäni lapsia käveli minua vastaan pois päin koululta. Kun saavuin koululle opettaja ei ollut paikalla. Soitin hänelle hetken odottelun jälkeen ja hän kertoi minulle, että ei opeta tänään koska sataa vettä. Kuullessaan, että olin koululla, hän lupasi tulla sinne.

Ote kenttäpäiväkirjasta 27.3.2013

Koululle saavuttuaan opettaja selitti minulle, että hän ei opeta silloin kun sataa, sillä lapset eivät tule koululle. Kävimme keskustelua siitä, miten olin nähnyt

osan lapsista kävelevän pois päin koululta aamulla sekä siitä, että nykyisin hänellä on luokkatila (kuva 6.), jossa opettaa. Swazimaassa on ollut tavallista, että esiopetusta annetaan puun juurella, sillä ei ole tarjolla rakennusta. Vusumnotfo on auttanut joitain esikouluja rakentamaan luokkatilan, jotta esikouluissa voidaan opettaa vesisateellakin.

Kuva 6. Esikoulu rakennus.

Kognitiivisen teorian mukaan ympäristö, jossa elämme vaikuttaa ajatteluamme. Ympäristö voidaan määritellä maantieteellisesti tai tilannekohtaisesti. Kokemustemme kautta muodostamme skeemoja siitä, miten jokin asia toimii. Skeemat auttavat meitä toimimaan jokapäiväisessä elämässämme ilman, että pysähdymme aina miettimään, miten meidän tulee toimia kussakin tilanteessa. Ympäristön vaihtuessa skeemat voivat muuttua ja voimme joutua tilanteeseen, jossa emme osaa toimia ympäristön skeeman mukaisesti. (Baron, Branscombe & Byrne 2009, 40–69.)

Kognitiivisen teorian mukaisesti kyseisellä opettajalla on skeema siitä, milloin voidaan opettaa. Tuo skeema on syntynyt silloin kun koulurakennusta ei ollut. Hänen skeemansa ei ole vielä sopeutunut uuteen tilanteeseen, jossa koulurakennuksessa voidaan opettaa myös sadepäivinä. Perinteisen ajattelun muuttaminen siitä, että sateella ei ole opetusta, vie aikaa, sillä opettajan

ajattelun lisäksi tulee vaikuttaa vanhempien ajatteluun, jotta he lähettävät lapsensa esikouluun myös sadepäivinä. Opettaja A opettaa myös sadepäivinä, mutta hänen oppilasmääränsä saattaa olla noina päivinä alhaisempi.

Toisaalta vieraillessani opettaja C:n kotona totesin, että hän ei voi opettaa vesisateella, sillä matka hänen kotoaan koululle on suhteellisen pitkä ja polku muuttuu vesisateella liian liukkaaksi. Tieverkoston kunto on Swazimaassa hyvin vaihteleva. Päätiety ovat mielestäni hyvässä kunnossa, mutta sora- ja hiekkatiet sekä erityisesti vuoriston tiet ja polut hidastavat ihmisten liikkumista huomattavasti.

6.4 Kasvatus ja kasvatukset

6.4.1 Ruumiillinen kurittaminen

Yksi tärkeä painopiste Vusumnotfon varhaiskasvatuksen koulutusohjelmassa on kouluttaa opettajia ruumiillisen kasvatuksen huonoista puolista sekä antaa heille työkaluja toisenlaiseen rankaisemiseen.

Kouluvierailuideni aikana havaitsin ruumiillista kurittamista, nipistämistä, yhdessä koulussa. Kyseiselle opettajalle ruumiillinen kurittaminen tuntui olevan järjestyksen ylläpitämisen keino, sillä hänellä ei ollut työkaluja hallita aivan liian suurta lapsiryhmäänsä muuten. Mikäli hän ei käyttänyt nipistämistä hän antoi lasten pyöriä vaarallisen oloisesti ympäri luokkatilaa. Opettajien haastatteluvastaukset sekä omat havaintoni ovat yhtenäisiä siinä, että ruumiillinen kurittaminen on vähentynyt erityisesti koulutuksessa olleiden opettajien kohdalla.

Joko haastatteleman opettajat eivät ole koskaan käyttäneet ruumiillista kurittamista koululla tai ovat lopettaneet sen. Tästä opettajat ovat saaneet hyvin vaihtelevaa palautetta vanhemmilta ja yhteisön muilta jäseniltä. Toisaalta opettajat ovat saaneet kiitosta ja esimerkiksi lapsia on siirretty edelleen ruumiillista kurittamista käyttävältä opettajalta opettajalle, joka ei sitä käytä.

Lapset ovat koulussa paljon aktiivisempia eivätkä pelkää yrittää uusia asioita niin paljon. Toisaalta opettajat ovat kuulleet, kuinka heidän tulisi käyttää ruumiillista kurittamista koululla, sillä lapset kertovat kotona, kuinka opettaja ei heitä pahoinpitele. Vanhemmat kokevat, että lapset eivät opi kunnioittamaan heitä samoin kuin he kunnioittavat vanhempiaan, mikäli he eivät käytä ruumiillista kurittamista. Opettajat A, D ja E mainitsevat, kuinka he eivät kotona enää käytä ruumiillista kurittamista, vaikka yhteisön jäsenet edelleen käyttävät ja näin he haluavat opettaa esimerkin kautta. Näistä havainnoista voidaan päätellä, että ruumiillinen kurittamisen poistaminen ei ole siirtynyt yhteisötasolle.

6.4.2 Hyvän käytöksen tukeminen ja huonon huomioiminen

Vusumnotfo on aiemmin pyrkinyt tarjoamaan opettajille vaihtoehdoisen menetelmän lasten hyvän ja huonon käytöksen erottamiseen ja lapsille kertomiseen. Vusumnotfo oli tehnyt kaikille koulutukseen osallistuville opettajille vuodenaika- tai säätaulut. Tauluissa kesä tai aurinkoinen ilma kuvasivat lapsen hyvää käytöstä, kevät tai pilvinen ilma yksittäistä huonoa tekoa, syksy tai sade vakavampaa huonoa käytöstä ja myrsky tai talvi todella huonoa käytöstä.

Taulumenetelmän heikkoudeksi huomasi tutkimuksen aikana opettajien rajallisen jaksamisen sekä opettajien puutteellisen taidon liittyen taulujen käyttöön. Tämä on hyvä esimerkki siitä, että ulkopuolelta tullut menetelmä ei välttämättä toimi toisessa ympäristössä. Kun opettajilla ei ole tietoa, miten käyttää opetusmenetelmiä, lapsen kasvua tukien menetelmällä ei ole toivottua tehoa tai se voi jopa vahingoittaa kehitystä. Esimerkiksi tauluissa olisi tarkoitus, että lapsi saa aloittaa jokaisen päivän huipulta ja päivän aikaisella käytöksellä on vaikutusta päivän lopun tilanteeseen, eikä aamun oppitunnin häiritseminen jätä lasta seuraavaksi aamuksi tai mahdollisesti koko viikoksi huonosti käyttäytyvän lapsen rooliin. Toisilla opettajilla taulun käyttäminen jäi välillä, ja lapset löysivät oman nimensä aamusta toiseen myrskystä, mikä vaikuttaa lapsen omakuvaan.

Muutoksen kannalta on tärkeää, että ihmisille tuodaan vaihtoehtoja aiemman

käyttäytymisen tilalle, jotta päästään eroon aiemmasta käyttäytymisestä. Uuden käyttäytymismallin tulisi kuitenkin olla ihmisen itsensä näköinen. Näin ollen ulkopuolelta tuleva vaihtoehtoinen käyttäytyminen ei ole luultavasti paras mahdollinen, kuten ei ole länsimaisen elintavan siirtäminen kehitysmailiin. Mielestäni opettajia pitäisi auttaa keksimään omanlaisensa käyttäytymisen ohjausmenetelmä tai ainakin heille pitäisi opettaa ulkopuolelta tuotu menetelmä, sen käyttö ja vaikutus lapsen kehitykselle kunnollisesti.

6.5 Koulumaksut

Swazimaassa esikoulut ovat maksullisia ja jokainen esikoulu voi itse määrätä lukukausimaksunsa. Valtakunnallisesti Swazimaa on suuntaamassa maksutonta koulutusta kohti. Tällä hetkellä koulutus on ilmaista luokka-asteilla 1–4. Vuonna 2014 on tarkoitus saada ilmainen opetus luokka-asteelle 5 sekä 6. asteen ensimmäiselle jaksolle (Sithole 2013, 24). Tämä maksuttoman koulutuksen ja maksullisen esiopetuksen kuilu vaikeuttaa koulumaksujen saamista esikoulusta. Koska esikoulut eivät kuulu opetusministeriön alaisuuteen, eivät opettajat voi saada palkkaa valtiolta. Joten esikoulumaksut ovat ainoa keino opettajille saada palkkaa työstään ja tarvikkeita koululle.

Lähetin ensimmäisen jakson loppupuolella kaikki lapset kotiin kesken koulupäivän, sillä heidän vanhemmat eivät olleet maksaneet koulumaksua. Laitoin kaikkien lasten mukaan kirjeen kertomaan, että lapset voivat palata kouluun vasta, kun ovat maksaneet koulumaksut. Lähes kaikki lapset palasivat kouluun koulumaksujen tai ainakin niiden osien kanssa.

Opettaja C

Vusumnotfon toiminnanjohtaja sanoi tämän osoittavan, että koulumaksujen maksamattomuus ei johdu enää täydestä köyhyydestä vaan ajatusmaailmasta, jossa ihmiset ajattelevat asioiden maksamisen ja ajoissa tekemisen kuuluvan länsimaalaisille.

Yksi osa Vusumnotfon koululautakuntien kouluttamisprojektia on auttaa

lautakuntia hahmottamaan omat tehtävänsä ja näin antaa opettajan keskittyä opettamiseen. Tällä hetkellä opettajien aikaa kuluu esimerkiksi näiden koulumaksujen kyselemiseen, jolloin toimiva koululautakunta helpottaisi myös opettajan toimintaa.

6.6 Omistautuminen

Kokemukseni mukaan opettajat ovat hyvin omistautuneita työlleen ja Vusumnotfon koulutukseen osallistumiseen. Koulutukseen päästäkseen suurimman osan opettajista tuli matkustaa pitkiä matkoja kävellen ja bussilla.

Opettaja E oli viimeisillään raskaana, kun menin vierailemaan hänen koulullaan. Hän oli kysynyt yhteisön jäsentä avustajakseen, jotta hän voi opettaa sen aikaa, kun opettaja on vauvan syntymän jälkeen pois koululta. Vauvan syntymän jälkeen opettaja palasi opettamaan miltei heti. Hän opetti avustajan kanssa yhdessä. Vauvan kaivatessa opettajan huomiota, avustaja selviytyi luokassa yksin.

Opettaja A hyödynsi taiteellista lastaan tehdessään kirjaintauluja luokkaansa. Lapsi piirsi alkukirjainten mukaisia kuvia, jotka opettaja sitten väritti saadakseen luokkaansa väriä ja opetuksesta lapsille mielekkäämpää.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Vusumnotfon koulutuksen tarpeellisuus

Swazimaassa esikouluopettajille ei ole minimikoulutusvaatimusta (Maailmanpankki 2010, 21). Haastattelemistani opettajista kenelläkään ei ole pedagogista koulutusta. Opetusministeriö tarjoaa opettajille koulutuksia satunnaisesti, mutta opettajat kokivat Vusumnotfon koulutuksen hyvin tarpeelliseksi. Kaksi opettajista on ollut Vusumnotfon toiminnassa mukana järjestön alkuajoista asti. Järjestö aloitti viljelyprojektista ja on kehittynyt jatkuvasti. Neljä opettajaa on löytänyt ryhmään toisten opettajien suositusten perusteella.

Aloitin tutkimukseni ajatuksella, että keskittyisin erityisesti lasten kasvun ja kehityksen tiedon lisääntymisen merkityksen vaikutuksia opettajien elämässä sekä yhteisöissä. Kentällä järjestöön, yhteisöihin ja opettajiin tutustuessani kuitenkin huomasin, että opettajille Vusumnotfon kaikkien koulutusohjelmien oppi on yhtäläisen tärkeää.

Yksi haastattelemistani opettajista on itse halunnut tulla opettajaksi ja käynyt lyhyen opetusministeriön kurssin. Muut viisi ovat olleet yhteisön valitsemia opettajia, heitä on siis pyydetty opettajiksi. Nykyisillä opettajilla ei ole omakohtaista kokemusta esiopetuksesta, jossa lasten luontaista tekemisen kautta oppimista tuetaan.

7.2 Opetuksen muutokset

Laadullinen tutkimus, jossa vuorovaikutus tutkijan ja tutkimuskohteen välillä näyttelee suurta osaa, voi tuottaa tutkimuskohteelle arvokasta tietoa tai kokemuksia. Tämän tutkimusprosessin sivutuotteena tapahtui mielestäni opettajien voimaantumista. Vieraillessani opettajien kouluilla opetusta seuraamassa pyrin joka kerralla kirjoittamaan ylös opettajan vahvuuksia

opettamisessa sekä parantamisen kohteita. Kävin näitä läpi opettajien kanssa ja he olivat tyytyväisiä saamaansa palautteeseen. Erityisesti opettajan D kohdalla huomasin hänen opettajaidentiteettinsä ja luottamuksen omiin opettajantaitoihin kasvaneen suuresti kenttäjaksoni aikana.

Hänellä on halu parantaa opetustaan!

Ote kenttäpäiväkirjasta 17.4.2013

Esikoulun opetus on ollut hyvin paljon lasten paikallaan istumista opettajan puhuessa. Lapsille on opetettu pääasiassa uskonnollisia säkeitä ulkoa. On merkittävää, että opettajat huomaavat koulutuksen edetessä, että lapset oppivat parhaiten itse tekemällä ja muuttavat opetusmetodejaan lasten kasvua ja kehitystä tukeviksi (kuva 7.).

Kuva 7. Esikouluopettaja opettamassa muistipeliä lapsille.

Päivän LS yritetty sisällyttää koko päivän ohjelmaan. X itse selittää ennen kutakin aktiviteettia, miten on nivonut ne yhteen. Radion piirtäminen & leikkaaminen: vuoron odottaminen, sillä vain kahdet sakset.

Ote kenttäpäiväkirjasta 17.4.2013

Oli hienoa huomata haastatteluissa, kuinka opettajat toivat esille oman

opetusmetodivalikoimansa laajentumisen. He olivat hyvin tietoisia siitä, että ovat oppineet uusia tapoja opettaa lapsille asioita, kuten esimerkiksi liikenneturvallisuutta opintoretken kautta tai ongelmanratkaisua antamalla lapsille eritasoisia ongelmanratkaisutehtäviä. Tavoitteiden asettaminen aktiviteeteille ja niiden toteuttaminen oli opettajille haastavaa. Edellä olevassa kenttäpäiväkirjaotteessa kuvataan sitä, kuinka opettaja oli sisällyttänyt päivän opeteltavan asian vuorottelun toiminnalliseen aktiviteettiin.

7.3 Koulutuksen hyödyt

Koulutuksen suuri hyöty opettajille on siinä, että he saavat itseluottamusta omaan opettamiseensa. Naisten elinolot voivat olla hyvin rankkoja ja heitä ei ole useinkaan kannustettu ja keuhuttu tekemisissään. Kun saa positiivista palautetta siitä, että tekee jotain oikein, opettajat uskaltavat lähteä kehittämään opetustaan vapaammin.

Opettaja E kertoi, kuinka hän tällä hetkellä opettaa itseään varten. Hän haluaa oppia opettamaan hyvin ja nyt hän harjoittelee opettamista koulussaan. Hän kokee, että mikäli yhteisö ei arvosta hänen työtään ja maksa lasten koulumaksuja, hän voi myöhemmin hakea töitä muualta, sillä sitten hänellä on opetus- ja kasvatustaitoa, jota muualla arvostetaan.

Vusumnotfon tärkeänä periaatteena on opettaa ihmisille taitoja, joilla he voivat parantaa omaa, perheensä ja yhteisönsä elämää. Vusumnotfon näkemyksen mukaan ihmisten voimaannuttaminen johtaa kestävään kehitykseen. Toisenlainen näkökulma olisi antaa apua rahana, mutta Vusumnotfo tukee ajatusta, että tietotaito on rahaa arvokkaampaa. Tavoitteena on tarjota kaikille lapsille mahdollisuus tasavertaiseen koulutukseen. Vusumnotfo näkee koulutuksen tavoitteena parantaa maan taloudellista tilannetta kestäväen kehityksen mukaisesti.

7.4 Vaikuttaako koulutus oppilaiden määrään?

Lapsimäärät vaihtelevat maaseudun esikouluissa suuresti. Pienin esikouluryhmä, jossa vierailin, oli 12 oppilasta. Suurimmassa ryhmässä oli 40 oppilasta yhdellä opettajalla, ilman avustajaa. Oppilasmäärät ovat vaikeasti ennustettavissa, sillä vanhemmat saattavat lähettää lapsensa myös oman yhteisönsä ulkopuoliseen esikouluun. Opettajana 17 vuotta toiminut haastateltavani kertoi minulle, että hänen veikkauksensa lapsimäärän pienenemiselle on kondomin käyttö HIV:n vastaisen taistelun vuoksi.

Neljälle (4) opettajalle tulee lapsia oman yhteisön lisäksi viereisistä yhteisöistä tai jopa kauempaa. Yksi opettaja kertoo kuulleensa vanhemmilta, että he lähettävät lapsensa hänen opetukseensa, sillä hän ei käytä ruumiillista kurittamista. Toinen opettaja kertoi, että hänen esikoulussaan olleita koululaisia on keuhuttu koulun opettajien puolelta vanhemmille, joten vanhemmat haluavat lähettää lapsensa hänen opetukseen. Kaksi opettajista ei osannut nimetä syytä sille, miksi vanhemmat lähettävät lapsiaan kauempaa heidän esikouluunsa. Toinen veikkasi, että syynä voi olla hänen esikoulunsa sijainti samassa pihapiirissä koulun kanssa.

7.5 Yhteenveto Vusumnotfon kehittämistyöstä

Yhteisötyön perusteisiin kuuluu, että pyritään vaikuttamaan yhteisöstä nouseviin ongelmiin lisäämällä yhteisön tietämystä ja tukemalla tavoitteiden asettamisessa sekä niihin pääsyssä. Yhteisötyölle on ominaista myös yhteisön tarpeisiin keskittyminen yksilön tarpeiden yli. (Payne 2005, 48 & 208–210.)

Vusumnotfon tavoitteena on lisätä ihmisten tietämystä yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta, varhaiskasvatuksesta sekä kotitalouksien kehittämisestä. Havaintojeni ja haastatteluiden perusteella voin todeta, että Vusumnotfo tekee vaikuttavaa työtä. Opettajat kertovat haastatteluissaan viljely-, ruoka-, hygienia- ja kasvatustietämyksen lisääntymisestä heillä itsellään sekä yhteisössä. Haastatteluiden ja havaintojen perusteella voin todeta myös, että

yhteisölähtöisen kehittämisen tavoite tiedon lisääntymisestä yhteisössä toteutuu Vusumnotfon toiminnassa. Monipuolisen tiedon saaminen yhdestä paikasta lisää palvelun asiakasystävällisyyttä.

Vusumnotfo tekee kestävän kehityksen periaatteiden mukaista kehittämistyötä kaikissa kehittämisohjelmissaan. Varhaiskasvatuksen kehittämisohjelma perustuu YK:n vuosituhattavoitteisiin ja Maailmanpankin tavoitteisiin tasa-arvoisesta koulutuksesta. Näin ollen varhaiskasvatuksen kehittämisohjelmalle tulee olemaan kysyntää myös tulevaisuudessa, sillä koulutuksen saavutettavuutta ja laatua ei pystytä parantamaan hetkessä vaan työtä tulee tehdä pitkän tähtäimen suunnitelmallisuudella.

Yhteisön tarpeisiin keskittymisestä varhaiskasvatukseen liittyen kertoo opettajien tietämyksen lisääminen varhaiskasvatuksesta, jonka he siirtävät oppilailleen ja yhteisölle vaihtelevalla menestyksellä. Pätevien opettajien ohjauksessa esikoululaisille kehittyy mielenkiinto opiskeluun ja he saavat pohjan koulutukselle, joka parantaa yhteisön mahdollisuuksia parempaan tulevaisuuteen. Vusumnotfon koulutuksessa olleiden opettajien lapset ovat saaneet positiivista palautetta ensimmäisen luokan opettajilta kouluvalmiudestaan. Tästä voidaan esittää johtopäätös, että Vusumnotfon yhteisölähtöinen toiminta on vaikuttavaa ja sitä kannattaa jatkaa tulevaisuudessakin. Tulee ottaa huomioon myös se, että tieto ei siirry yhteisöjen hyväksi nopeasti eikä ajattelutavan muutos tapahdu nopeasti. Esimerkiksi ruumiillisen kurittamisen kannalta tutkimustulokset näyttävät, että ajattelutavan muutokseen vaaditaan pitkäkestoista työtä.

Vusumnotfon yhteisölähtöinen kehittäminen täyttää myös Suomen Kehityspoliittisen toimenpideohjelman (2012, 12) kehitysyhteistyölle asettamat tavoitteet; sukupuolten tasa-arvon lisääntymisen, eriarvoisuuden vähentämisen ja ilmastokestävyuden.

Vusumnotfon toiminnan jatkuvuuden kannalta on myös oleellista huomioida toiminnan henkilöityminen nykyisiin työntekijöihin, erityisesti toiminnanjohtajaan. Nykyinen toiminnanjohtaja on ollut toiminnassa mukana järjestön

perustamisesta lähtien. Nykyisen toiminnanjohtajan korvaajan löytäminen voi olla haastavaa, sillä järjestön toiminta vaatii monipuolista osaamista sekä yhtenäisen ajatusmaailman järjestön toiminnan kanssa.

8 POHDINTA

8.1 Aineistosta tekstiksi

Etnografisessa tutkimuksessa aineistoa on usein hyvin paljon ja aineiston muuttaminen tieteelliseksi tekstiksi voi olla hankalaa. Moniin muihin tutkimusmenetelmiin verrattuna etnografisen tutkimuksen kirjoittaminen tieteelliseen muotoon on vaikeampaa, sillä teksti on täynnä tutkijan, tutkittavan ja teorian vuoropuhelua. Tutkijan oma ääni voi kuulua tekstistä muita tutkimusmenetelmiä selvemmin. (Salo 2007, 227–232.) Salo (2007) myös kyseenalaistaa, tuleeko etnografisen tutkimuksen olla tieteellistä tekstiä. Hänen mukaansa tutkijoiden tulee haastaa yleisiä käsityksiä ja kokeilla uusia kirjoittamisen muotoja avoimin mielin. (Salo 2007, 237–238.)

Tässä tutkimuksessa päädyin tieteellisestä tekstistä poiketen kirjoittamaan prologin ja epilogin kuvitteellisesta henkilöstä ja hänen elämästään. Tällä ratkaisulla pyrin luomaan kuvauksen siitä todellisuudesta, jossa tutkimukseeni haastattelemat opettajat elävät. Lisäksi pyrin tutkimuksen sisällä avaamaan opettajien tilanteita ja sanomisia mahdollisimman kuvailevasti.

Kirjoittamisen kannalta etnografinen tutkimus luo haasteen oman puheen, haastateltavien puheen sekä teorian selkeään erotteluun. Toivottavasti selvisin tästä haasteesta mahdollisimman selkeällä lopputuloksella.

8.2 Kielen ja kulttuurin merkitys tutkimuksen teossa

Kieli ja kulttuuri luovat tutkimuksiin oman vivahteensa. Tutkimusaineiston analysoinnin kannalta on tärkeää huomioida kielen ja kulttuurin merkitys tutkijan tekemiin huomioihin ja niiden mahdollinen yli- tai alikorostuneisuus tutkimustuloksissa. Kulttuuriset ja kielelliset nyanssit voivat olla niin pieniä, että suurempi yhteiskunnallinen merkitys voi jäädä huomiotta, mikäli tutkija ei tunne kieltä tai kulttuuria. (Pietilä 2010, 411–414.)

Kieli ja kulttuuri ovat tärkeä osa vuorovaikutuksen syntymistä tutkijan ja haastateltavien välillä. Tutkijan asema korostuu vieraskielisen aineiston analyysissa. Tutkijan yhteisön ulkopuolinen asema voi vaikuttaa puhuttuihin asioihin. Tutkijalle voidaan selittää asiat tarkemmin kuin yhteisön jäsenelle, sillä ajatellaan, että hänellä ei ole kulttuurista kontekstia, jonka kautta ymmärtää keskusteltava asia. Ulkopuolisen tutkijan kohdalla saattaa syntyä myös vertailutilanne tutkittavan yhteisön ja tutkijan yhteisön kesken. Toisinaan vertailu voi johtaa oman yhteisön kaunisteluun tai vastaavasti oman yhteisön huonojen puolten korostamiseen. Tutkijan tulee muistaa, että haastatteluita ei tule tulkita omasta kulttuurista käsin. (Pietilä 2010, 414–420.)

Tutkimuksessani haastattelin englanniksi. Myös muu kielellinen havainnointi perustui englannin kieleen. Englanti ei ole minun eikä haastateltavieni äidinkieli, mutta päädyin haastattelemaan ilman tulkkia sillä koin, että pystyimme opettajien kanssa kommunikoidaan riittävän hyvin englanniksi ilman tulkkia. Lisäksi koin, että koska olin kentällä pidemmän aikaa ja pystyin luomaan luottamuksellisen suhteen opettajien kanssa, ja arvioin että tulkin mukaan ottaminen ollut häiriötekijä haastattelutilanteessa.

Kielellinen ja ei-kielellinen ilmaisu ovat hyvin kulttuurikohtaisia. Puhuttaessa vieraalla kielellä käänämme sanoja usein omasta kielestämme käsin. Toisessa kielessä voi olla lähes samaa tarkoittavia sanoja enemmän kuin toisessa ja näin sanojen vivahde-erot jäävät helposti huomaamatta. Sama sana voi tarkoittaa eri ihmisille eri asioita ja tästä minun tutkijana tuli olla tietoinen tätä tutkimusta tehdessäni. Sanojen voima on suuri aina keskustelussa, käytiin keskustelu molempien omalla kielellä tai vieraalla kielellä, mutta vieraalla kielellä käydyssä keskustelussa tämä usein korostuu.

8.3 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksen eettisyyttä mietittäessä voidaan miettiä itse tutkimuksen eettisiä vaihteita tai tutkimuksesta saatujen tietojen käytön etiikkaa. Tutkimusetiikka on

oleellinen osa tutkimusprosessia ja tulee ottaa huomioon kaikissa tutkimukseen liittyvissä valinnoissa. Pohjola (2007) jakaa tutkimuksen eettisyyden tarkastelun kolmeen osaan; tiedon intressin etiikkaan, tiedon hankkimisen etiikkaan ja tiedon tulkitsemisen etiikkaan. (Pohjola 2007, 11–12.)

Tiedon intressillä Pohjola (2007) tarkoittaa valintoja tutkimuksen alkuvaiheessa, jolloin rajataan aihetta ja valitaan teoreettinen lähestymistapa aiheeseen. Oman tutkimukseni aiheen valintaan ja rajaukseen vaikutti tarjolla oleva mahdollisuus päästä tutustumaan yhteisölähtöisen kehittämishankkeen vaikutuksiin omasta kulttuurisesta kontekstista eroavassa ympäristössä. Rajasin aiheen niin, että kerään esikouluopettajien näkemyksiä koulutuksen merkityksestä heidän elämäänsä, sillä en halunnut asettaa naisia tilanteeseen, jossa heidän tulisi arvioida järjestöä. Lisäksi halusin heidän huomaavan järjestön aikaansaamien muutosten roolin omassa elämässään.

Tiedon hankkimisen etiikalla Pohjola (2007) tarkoittaa tutkijan suhteen arviointia tutkimuskohteisiin aineiston hankinnan prosessin vaiheissa. Etnografinen tutkimusote tarjosi minulle mahdollisuuden toteuttaa tutkimusta ihmisiin ja heidän elämiinsä tutustumalla. Tärkeä eettinen pohdinta liittyy siihen, tietävätkö tutkittavat tutkimuksesta (Pohjola 2007, 19–20.) Omassa tutkimuksessa opettajat tiesivät heti alusta pitäen, että olen suorittamassa opintoihini liittyvää tutkimusta ja heistä osaa tulisin myös haastattelemaan.

Tiedon tulkitsemisen etiikalla Pohjola (2007) tarkoittaa aineiston analyysivaiheessa tehtäviä valintoja sekä tulosten tulkintaa. Omilla valinnoillaan tutkija vaikuttaa siihen millaisen kuvan lukija saa tutkimuskohteesta. Tutkijan täytyy tiedostaa omien kokemusten ja käsitysten vaikutus aineistosta tehtyihin tulkintoihin. (Salo 2007, 232.)

Tutkimusta kirjoittaessa tulee ottaa huomioon valta-asetelmat ja ennakkokäsitysten muodostaminen esimerkiksi otsikoiden kautta. Sanavalinnat kertovat paljon tutkimuksessa olleista valtasuhteista. (Pohjola 2007, 19.) Omassa tutkimuksessani pyrin käyttämään haastateltavan sijasta sanaa opettaja, sillä he ovat opettajia, jotka ovat antaneet minulle arvokasta tietoa

haastatteluiden kautta.

Itse tutkimuksen toteutuksen etiikan lisäksi tulee tutkijan ottaa huomioon tutkimuksesta saadun tiedon jatkokäyttöön liittyvät eettiset kysymykset, kuten tiedon julkistamisen etiikka, tiedon käyttämisen etiikka, vastuun etiikka sekä kollegiaalinen etiikka. (Pohjola 2007, 12.)

8.4 Tutkimuksen luotettavuus

Etnografisen tutkimuksen luotettavuutta voi arvioida aiheistonkeruutavan mukaan. Tulee arvioida, onko tutkimuskohdetta kunnioitettu ja onko tutkimuksen toteuttamiseen käytetty sopivia tutkimusmenetelmiä. Lisäksi tulee arvioida sitä, onko tutkimusaineistoa riittävästi analyysin tekoon ja perusteltuihin johtopäätöksiin. Aineistoa on riittävästi, kun lisätutkimuksella ei saada uutta tietoa aiheesta, eli aineisto on saavuttanut kyllästymispisteensä. (Puuronen 2007, 116–117.) Tämän tutkimuksen aineisto on koottu rajoitetun tutkimusjakson aikana laajassa viitekehyksessä, joten tutkimus aineistoa pystyy varmasta täydentämään edelleen.

Laadullinen tutkimus on yksilöllinen eikä sitä voida toistaa samanlaisena, joten tutkimuksen luotettavuuden testaus on käytännössä mahdotonta. Laadullisella tutkimuksella tavoitellaan tutkimuskohteen/haastateltavien senhetkisiä mielipiteitä ja ajatuksia, jolloin tärkeää luotettavuuden kannalta on avata tutkimusprosessi mahdollisimman tarkasti tutkimuskysymysten asettelusta tiedonkeruun toteuttamiseen ja analysointiin sekä johtopäätösten syntyyn. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, 213–215.) Erityisesti etnografisessa tutkimuksessa tutkimuksen toteuttaminen samanlaisena on mahdotonta, sillä tutkimuskohteen ja tutkijan välinen vuorovaikutus on suuressa roolissa tutkimusta tehdessä.

Luotettavuuden kannalta on oleellista pohtia myös kielen merkitystä tutkimustulosten ja johtopäätösten muodostumisessa. Englanti ei ole äidinkieleni, mutta toteutin työn havainnoinnin sekä haastattelut englanniksi,

joten jouduin pohtimaan analyysivaiheessa, olenko ymmärtänyt asiat samoin kuin niiden esittäjä on ne tarkoittanut. Analyysivaiheessa viimeistään on tarkasteltava, onko haastateltavalla ja tutkijalla yhteinen merkitys käytetylle sanalle. Kulttuurin merkitys täytyy huomioida muun muassa havainnoinneissa. Havainnoin myös siSwatiksi tapahtunutta opetusta, josta en saanut kielellistä havainnointimateriaalia, vaan kokemuksia ja vuorovaikutussuhteiden havainnoiteja. Vuorovaikutussuhteiden havainnoinneissa minun tuli ottaa huomioon kulttuurilliset merkitykset vuorovaikutusanalyyseissa.

Tutkimukseni luotettavuutta lisätäkseen olen pyrkinyt kirjoittamaan auki kaikki perustelut sille, miksi olen kulloisessakin tutkimuksen vaiheessa päättänyt tehdä valitsemallani tavalla. Tämä antaa lukijalle kuvan siitä, miten kyseisenlainen tutkimus olisi mahdollista toteuttaa uudelleen.

8.5 Olemassa olevan tiedon hyödyntäminen

Vusumnotfo kerää tietoa koulutusten vaikutuksista aina rahoittajille lähetettäviä raportteja varten. Päätin kuitenkin olla käyttämättä näitä raportteja tutkimukseni aineistona, sillä halusin, että tiedän kaiken tutkimusaineistoni alkuperän. Täten päädyin vain omiin haastatteluiden, keskusteluiden, kokemusten sekä havaintojen käyttöön tutkimuksen aineistona. Aiemmat raportit toimivat minulle taustatietona perehtyessäni Vusumnotfon toimintaan.

Perehtyessäni Swazimaan koulutusjärjestelmään luin Maailmanpankin (2010) raporttia Swazimaan koulutustilanteesta. Lukiessani Maailmanpankin raporttia Swazimaan koulutusjärjestelmästä huomasin heidän raportissaan paljon samoja huomioita, joita olin tehnyt analysointivaiheessani. Raporttia lukiessani aloin tosin miettiä, verrataanko raportissa koulujen puutteita länsimaiseen käsitykseen järjestää koulutus. Mielestäni raportissa korostetaan suuresti materiaalisia puutteita, joita kouluilla on, vaikka suurempana ongelmana on opettajien koulutuksen puute. Lapsen kasvua ja kehitystä ymmärtävä ihminen osaa järjestää lapsille laadukasta koulutusta ilman huippuvarusteita. Koulujen parannusprojektit ovat tärkeitä muun muassa lasten turvallisuuden vuoksi,

mutta tärkeintä on mielestäni opettajan pedagoginen osaaminen.

Suomen kehitysyhteistyön tavoite on kansalaisten osallistumisen ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen, sillä nämä mahdollistavat kestäväen kehityksen. Näiden tavoitteiden takana on ihmisten tasa-arvoisuuden lisääminen sekä kehitysyhteistyökohteiden kehittäminen ilman apuriippuvuuden syntymistä. (Suomen kehityspoliittinen ohjelma 2012, 4–6.) Tutkimusaineistojeni perusteella sanoisin, että Vusumnotfon toiminta vastaa myös Suomen kehitysyhteistyön tavoitteita. Esikouluopetuksen saatavuuden ja laadun parantaminen edistää lasten tasavertaisia mahdollisuuksia saada laadukasta opetusta asuinalueestaan tai taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Esikoulussa tarjottu kiinnostus oppimiseen mahdollistaa lasten osallistumisen ja vaikuttamiseen yhteiskunnallisiin tilanteisiin ja talouden kehittymiseen.

8.6 Oma oppimisprosessi

Tämän opinnäytetyön suorittaminen on ollut puolentoista vuoden projekti, ideasta toteutuksen kautta loppuraportin kirjoittamiseen. Välillä työ on ollut pääasiassa ajatuksen tasolla ideoita keräämässä, ja välillä työ on vienyt kaiken ajan ja elämäni on ollut osa tutkimuksen toteuttamista. Etnografisessa tutkimuksessa tutkija elää tutkimuskentällään yhdessä tutkimuskohteiden kanssa. Tietomäärä, jonka olen saanut olemalla paikan päällä tutkimuskohteessa, on mahdotonta saada ilman tutkimuskentällä elämistä ja osallistumista arkipäiväiseen toimintaan.

Aiemmin kerroin, että tällä tutkimuksella oli tiedon keräämisen ja analysoinnin lisäksi positiivinen vaikutus tutkimukseen osallistuneisiin opettajiin. Mielestäni on hienoa, että tutkimukseen voi sisällyttää tutkimuskohteita voimaannuttavia osia. Oli opettavaista nähdä noita pieniä muutoksia opettajien opettajaidentiteetissä ja itsetunnossa.

Opinnäytetyötä tehdessä täytyy muistaa, että kyseessä on oppimiskokemus ja kaikkea ei voi saada oikein ensimmäisellä kerralla. Tämän prosessin aikana

olen oppinut tutkimuksen teosta. Erityisesti olen oppinut kvalitatiivisesta tutkimuksesta ja etnografisesta lähestymistavasta. Olen oppinut, että tutkimusten tekeminen on täynnä valintoja. Lisäksi olen oppinut, että erityisesti laadullisen tutkimuksen tekijän täytyy osata perustella valintansa ja seisoa niiden takana, vaikka toiset niitä kritisaisivatkin. Erityisesti olen oppinut swazimaalaisten naisten elämästä, yhteisölähtöisen kehittämisen mahdollisuuksista sekä koulutuksen tärkeydestä.

EPILOGI

Phindile muistaa, kuinka hän meni koulutukseen ensimmäisen kerran viisi vuotta sitten yhdessä toisen opettajan kanssa. Hän muistaa, kuinka vaikeaa oli ollut istua paikallaan kuuntelemassa luentoa lasten hyväksikäytöstä. Hän muistaa, kuinka ei osannut edes täyttää lomaketta ensimmäisellä kerralla oikein. Päivän loppuksi hän oli saanut lämpimän aterian.

Tuon ensimmäisen päivän jälkeen Phindile kävi Vusumnotfon koulutuksessa kolmen vuoden ajan joka kuukausi. Hän oppi lasten kasvatuksesta ja opetuksesta, terveellisestä ruuasta, terveydestä ja myöhemmin paljon lasten hyväksikäytöstä. Kerran Kathy soitti hänelle Vusumnotfosta ja kysyi, haluaisiko hän tulla Vusumnotfon aloittamaan uuteen opettajille suunnattuun koulutukseen. Tottakai hän halusi! Nyt hän kävi uuden ryhmän koulutuksissa sekä kerran kuukaudessa olevassa tapaamisessa.

Phindilen esikoulun opiskelijamäärä on kasvanut viimeisten neljän vuoden aikana. Hän on kuullut yhteisönsä jäseniltä, että lähiesikoulun opettaja käyttää ruumiillista kurittamista lasten rankaisemisessa, joten vanhemmat haluavat lähettää lapset toiseen kouluun. Phindile on myös kuullut, kuinka eräs isoäiti olisi halunnut lähettää lapsenlapsensa hänen esikouluun, kun tämä ei pärjännyt koulussa. Lapsen isä oli kuitenkin sitä mieltä, että lapsi pysyy koulussa, sillä ensimmäinen luokka on ilmainen ja isällä ei ole varaa maksaa esikouluopetuksesta.

Phindilen oman perheen tilanne on parantunut rahallisesti. Phindile saa, kouluhallituksensa tuella, kerättyä aiempaa enemmän koulumaksuja, mikä tarkoittaa palkkaa myös hänelle itselleen. Hänen lapsensa pärjää hyvin koulussa, ja opettajilta tulee hyvää palautetta lapsen käytöksestä. Phindile ei käytä ruumiillista kurittamista lapsensa tai oppilaidensa kanssa. Hän yrittää esimerkillään opettaa yhteisönsä jäseniä sekä vanhempiaan.

- Kuvitteellinen tarina Swazimaalaisen naisen elämästä.

LÄHTEET

- Anwar, Farooq; Latif, Sajid; Ashraf, Muhammad & Gilani, Anwarul Hassan 2007. Moringa oleifera: a food plant with multiple medicinal uses. *Phytotherapy Research*, Volume 21: 17–25. Viitattu 18.9.2013. <http://theenergizedbody.com/wp-content/uploads/2012/06/multiplemedicalpurposes1.pdf>
- Avert i.a. HIV and AIDS in Swaziland. Viitattu 2.12.2012. <http://www.avert.org/aids-swaziland.htm>
- Baron, Robert; Branscombe, Nyla & Byrne, Donn 2009. *Social Psychology*. 12th edition. Boston: Pearson Education Inc.
- Drury, Heather; Drury, Nigel; Gau, Kathy; Maphalala, Tizie; Mnzebele, Thanti; Oi, Yoshiko & Pehu-Voima, Satu 2004. Growing children straight and strong. Opetusmateriaalia. Vusumnotfo.
- Globalis 2013. Swazimaa. Faktat. Viitattu 15.10.2013. <http://www.globalis.fi/Maat/Swazimaa>
- Globalis i.a. Swazimaa. Viitattu 2.12.2012. <http://www.globalis.fi/Maat/Swazimaa>
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2000. Tutki ja kirjoita. Tammi: Helsinki.
- Hirsjävi, Sirkka & Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino: Helsinki.
- Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus 1948. Viitattu 3.10.2013. <http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=fin>
- Kaipola, Annika 2002. Köyhyys ja sukupuoli. Ulkoasiainministeriö. Kehitysosasto.
- Lappalainen, Sirpa 2007a. Johdanto. Mikä ihmeen etnografia. Teoksessa Sirpa Lappalainen, Pirkko Hynninen, Tarja Kankkunen, Elina Lahelma & Tarja Tolonen (toim.) *Etnografia metodologiana*. Lähtökohtana koulutuksen tutkimus. Vastapaino: Tampere, 9–14.
- Lappalainen, Sirpa 2007b. Havainnoista kirjoitukseksi. Teoksessa Sirpa Lappalainen, Pirkko Hynninen, Tarja Kankkunen, Elina Lahelma & Tarja Tolonen (toim.) *Etnografia metodologiana*. Lähtökohtana koulutuksen tutkimus. Vastapaino: Tampere, 113–134.

- Maailmanpankki 2010. The Education System in Swaziland. Training and Skills Development for Shared Growth and Competitiveness. Viitattu 16.12.2012.
http://siteresources.worldbank.org/EDUCATION/Resources/278200-1099079877269/education_system_in_Swaziland.pdf
- Maailmanpankki i.a. Data. Swaziland. Viitattu 14.10.2013.
<http://data.worldbank.org/country/swaziland>
- Mietola, Reetta 2007. Etnografisesta haastattelusta etnografiseen analyysiin. Teoksessa Sirpa Lappalainen, Pirkko Hynninen, Tarja Kankkunen, Elna Lahelma & Tarja Tolonen (toim.) Etnografia metodologiana. Lähtökohtana koulutuksen tutkimus. Vastapaino: Tampere, 151–176.
- OSISA a. Vusumnofto Community Based Organization. Viitattu 16.10.2013.
<http://www.osisa.org/education/swaziland/vusumnofto-community-based-organization>
- OSISA b. About the Open Society Initiative for Southern Africa (OSISA). Viitattu 16.10.2013. <http://www.osisa.org/formal/about-open-society-initiative-southern-africa-osisa>
- Payne, Malcom 2005. Modern social work theory. Third edition. Palgrave Macmillan.
- Peace Corps 2013. Mission. Viitattu 22.10.2013.
<http://www.peacecorps.gov/about/mission/>
- Pietilä, Ilkka 2010. Vieraskielisten haastattelujen analyysi ja raportointi. Teoksessa Johanna Ruusuvuori, Pirjo Nikander & Matti Hyvärinen (toim.) Haastattelun analyysi. Vastapaino: Tampere, 411–423.
- Pohjola, Anneli 2007. Eettisyyden haaste tutkimuksessa. Teoksessa Leena Viinamäki & Erkki Saari (toim.) Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Tammi: Helsinki, 11–31.
- Puurunen, Vesa 2007. Etnografinen tutkimus. Teoksessa Leena Viinamäki & Erkki Saari (toim.) Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Tammi: Helsinki, 101–120.
- Rastas, Anna 2010. Haastatteluaineistojen monet tehtävät etnografisessa tutkimuksessa. Teoksessa Johanna Ruusuvuori, Pirjo Nikander & Matti Hyvärinen (toim.) Haastattelun analyysi. Vastapaino:

- Tampere, 64–89.
- Ruusuvuori, Johanna; Nikander, Pirjo & Hyvärinen, Matti 2010. Haastattelun analyysin vaiheet. Teoksessa Johanna Ruusuvuori, Pirjo Nikander & Matti Hyvärinen (toim.) Haastattelun analyysi. Vastapaino: Tampere, 9–36.
- Salo, Ulla-Maija 2007. Etnografinen kirjoittaminen. Teoksessa Sirpa Lappalainen, Pirkko Hynninen, Tarja Kankkunen, Elina Lahelma & Tarja Tolonen (toim.) Etnografia metodologiana. Lähtökohtana koulutuksen tutkimus. Vastapaino: Tampere, 227–246.
- Save the Children Sweden 2005. Ending Corporal Punishment of Children in Swaziland. Viitattu 12.11.2013.
<http://www.eldis.org/go/home&id=21911&type=Document#.UoJQCOKbEpl>
- Siitonen, Juha 1998. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Oulun yliopisto. Oulun opettajankoulutuslaitos. Väitöskirja. Julkaisusarja E 37.
- Sithole, Majozi 2013. Swaziland's budget speech. Swaziland's Minister of Finance. Viitattu 12.9.2013.
<http://www.gov.sz/images/national%20budget%20speech%202013-14.pdf>
- Suomen kehityspoliittinen toimenpideohjelma 2012.
- Suomen Ulkoasianministeriö 2009. Tietoa Swazimaasta. Viitattu 2.12.2012
<http://www.finland.org.mz/public/default.aspx?contentid=143102>
- Suomen Ulkoasianministeriö 2012. Swazimaa: kehityksen mittarit. Viitattu 25.11.2012
<http://um.fi/Public/default.aspx?nodeid=17724&contentlan=1&culture=fi-FI>
- Tolonen, Tarja & Palmu, Tarja 2007. Etnografia, haastattelut ja (valta)positiot. Teoksessa Sirpa Lappalainen, Pirkko Hynninen, Tarja Kankkunen, Elina Lahelma & Tarja Tolonen (toim.) Etnografia metodologiana. Lähtökohtana koulutuksen tutkimus. Vastapaino: Tampere, 89–112.
- UNICEF 2000. Poverty reduction begins with children. New York: Unicef. Viitattu 12.11.2013. http://www.unicef.org/publications/index_5616.html

Vusumnotfo Learning Standard Package. Funded by OSISA. Tuloste tekijän hallussa.

Vusumnotfo Organizational Capability Statement 2010. Vusumnotfo. Tuloste tekijän hallussa.

WHO 2008. Epidemiological Fact Sheet on HIV and AIDS. Core data on epidemiology and response. Swaziland. Viitattu 2.12.2012
http://apps.who.int/globalatlas/predefinedReports/EFS2008/full/EFS2008_SZ.pdf

YK:n Sosiaalisen Kehittymisen Verkosto 2012. Empowerment: What does it mean to you?, Viitattu 15.10.2013. Saatavissa
<http://undesadspd.org/Publications/tabid/83/news/335/Default.aspx>

LIITE: Teemahaastattelurunko

Vusumnotfos preschool teacher training program – learning standards

Women’s view on how has the training affected their, their families’ and their communities’ life.

Name

Age

Marital status

How many children do you have?

How many people there is living in your homestead?

Previous education

How long have you been teaching altogether?

- in this school?

How many children are there in your class?

Preschool fee, per month/year

Do all the children pay?

How did you find out about Vusumnotfos preschool teacher training?

How long have you been on training?

Can you name reasons why you wanted to participate the training?

Do all the children in your community get to go to preschool?

Has the amount of children coming to your preschool changed since you took part to the training?

Can you name things that you have learned through this program?

Examples, if one cannot name any:

- Child development

- Hygiene
- Healthy food
- Teaching methods

How do you think this project has affected your life?

- Healthy
- Hygiene
- Eating habits
- Interaction with children or other members of your family/community

Your family's life?

- Healthy
- Hygiene
- Eating habits
- Education

How do you define your community? / How do you understand word community?

Your community's life?

- Healthy
- Hygiene
- Eating
- Education

Have you gotten feedback about your teaching? Has someone else noticed that the training has affected your teaching?

For example from the schools where your student continued?

Parents? School committee?